

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celole. no v Jugo-
slaviji 80 Din, za
inozemstvo 100 D

SLOVENE
S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
Isolop. peti-vrsta
maloglas. po 150
in 2 D. večji oglaš.
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vsilica po 10 Din
Pri večjem g.
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen pondeljke in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon šte. 50, upravnitstva šte. 328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.349
za inserate, Sarajevski 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Naša rana.

Ko je odhajal g. Ninčič v Rim na razgovor z Mussolinijem, ga Slovenci sicer nismo spremljali s prevelikim optimizmom, nekaj pa smo le pričakovali, da se doseže, oziroma vsaj zagotovi za bodočnost, kar je v življenjskem interesu slovenskega naroda, ki žaluje za svojimi brati pod tujim gospodstvom. Ker se rezultati tega sestanka pred široko javnostjo skrbno skrivajo in je to z ozirom na mednarodni položaj umljivo, bi bili veseli, če bi vsaj ničesar takega ne slišali, kar bi nam poparilo naše še tako skromne nade. Toda v nekem svetovnem listu beremo, da je g. Ninčič v Rimu »izjavil svoj desintereseмент nad srednjo Evropo«, kar bi se reklo, da avstrijsko-nemški problem, oziroma njegov bodoči razvoj in razplet ne posega v interesno sfero države SHS, kar je za nas seveda kakor mrzli curek na vročo glavo. Ako je namreč res, kar nemški list poroča, in če ni le izraz pobožne želje Nemcev, ki seveda rajši vidijo, da se Jugoslavija zanima izključno za balkanske zadeve kakor da ima obrnjene oči na svojo se-vero-zapadno mejo.

Je pa še nekaj drugega, kar se ob tej priliki nikakor ne sme pozabiti in kar se je od slovenske strani še vedno premalo naglašalo in se sploh premalo naglašalo. To je tisti brezdvomni in očitni desintereseмент, ki ga kažejo državniški SHS napram vprašanju Slovencev in Hrvatov, ki so pod Italijo. Če bi bilo res, da naši državniški niso ničesar storili, bodisi da ne morejo, bodisi da nočejo ali ne smatrajo za nujno, da bi dosegli s pomočjo Italije pravično rešitev koroškega vprašanja, pa moramo zahtevati vsaj to, da nam Italija pomoč, katero ji izkazujejo v preletih mednarodnih vprašanjih sedanjega momenta in bližnje bodočnosti, poplaša s tem, da zagotovi našim sorojakom v svojih državnih mejah vsaj najelementarnejše narodne kulturne pravice.

Da-li je g. Ninčič storil kakšen korak v tem oziru? Če je še nepojasnjeno vprašanje, kakšno stališče je zavzel glede koroškega problema, pa je izven vsakega dvoma, da za Jugoslovane v Primorju ni storil nič. Sicer se ne bi moglo zgoditi, da bi italijanski oblastniki v slovenskih deželah po odhodu našega vnunjšnjega ministra iz Rima svojo raznarodovalno akcijo še podvojili. Brez vsakega ozira na prisrčno prijateljstvo med obema državama, ki sta ga utrjala v Rimu gospoda Ninčič in Mussolini, se je italijanski fascio v Primorju spravljal s vsemi sredstvi moralnega pritiska na slovensko učiteljstvo, da ga prisili v fašistovsko stranko, kar bo seveda z ozirom na to, da slovensko učiteljstvo temu ne more ugoditi, imelo za posledico prestavljanja našega učiteljstva en masse iz Primorja v južno Italijo, oziroma odpust iz službe in bržčas tudi izgon iz države. Tako bo odstranjena zadnja ovira za raznarodovanje slovenske in hrvatske dece, tembolj, ko je s 1. marcem tega leta dalje slovensčina v Primorju iz šol popolnoma odpravljena. Izvršila naredba o tem je izšla ravno takrat, ko sta si Mussolini in Ninčič prijateljsko stiskala roki!

Toda mi obema slovesno izjavljamo, da se slovenski narod na usodi svojih bratov bodisi v Avstriji bodisi v Italiji nikoli ne bo desinteresiral! Če že moramo po neizogibnih dejstvih, proti katerim smo bili in smo brez moči, priznati faktičnost politične pripadnosti teh dežel pod tujima državama, pa nikoli ne priznamo, da bi se smele teptati in uničevati naravne narodne in človečanske pravice Slovencev in Hrvatov, ki živijo izven meja naše države. In čim huji je v tem oziru pritisk italijanskega fašizma, tem huji bo naš moralni odpor, tem manj se bomo pomirili s tem stanjem. Ta rana na telesu srednje in južne Evrope bo ostala odprta, pa naj se naši državniški iz oportunističnih razlogov še toliko prizadevajo, da bi jo narodi pozabili. Antante, ki jih sklepajo državniški brez ljudstva, nimajo nobene moralne cene in opore in tako tudi »prijateljstvo« med Italijo in Jugoslavijo ni vredno in ne bo vredno črnila, s katerim je potrjeno, če se našemu narodu pod zvezdo savojškega kralja ne prizna vsaj tista narodna kulturna svoboda, ki jo uživajo ali bi morale uživati narodne manjšine po določbah verzajske mirovne pogodbe. Mussolini naj da Slovencev in Hrvatov v Primorju vsaj to, kar je nedavno Nemčija dovolila peščici danskega prebivalstva, ki je še pod nemško državo. Če g. Ninčič ne čuti potrebe, da bi se za to interesiral, naj g. Mussolini sam, ki gotovo ni srednje vrste državnik, izprevidi, da je ta politika edino prava in da mu more prinesiti samo politične uspehe.

Naš parlamentarizem v nevarnosti.

»POLITIČKI GLASNIK« ZA LIKVIDACIJO SEDANJEGA REZIMA. — ŠIROKA KONCENTRACIJA NAJ PRIPRAVI DIKTATURO. — VISOKI KROGI PODPIRAJO INTRIGE PROTI PARLAMENTU. — RADIČ UNIČUJE PARLAMENT.

Belgrad, 2. marca. (Izv.) Ugodni »Politični glasnik« se v uvodnem članku bavi s krizo vladne večine. Kritizirajoč radičevce v vladi, ki so se pokazali, da so razdiralen element in da niso prinesli v vlado nobene delavnosti, končuje uvodničar svoje izvajanje takole:

»Z ozirom na takšen položaj v vladni večini so prodrle v javnost vesti o krizi v vladni koaliciji. Te vesti naj bi pripravile tla za razširitev koalicije na vse stranke ali skupine, ki so se izrekle za politiko sporazuma. Tudi tista vlada, kateri bi bil na čelu dr. Ninčič ali Jovanović in ki naj bi v parlamentarnem smislu napravila ravnotežje, bi bila samo prehodna. Pripraviti bi morala pot za poznejšo sestavo močne vlade, ki bi bila popolnoma neodvisna od vpliva šefov strank. Na čelu bi stal nov mož z zadostno avtoriteto. Veliko vprašanje je, ali bi bila tista skupina, ali bolj natančno povedano, ali bi bilo tisto malo število ljudi, ki stavijo državne interese nad strankarstvo, zadosti močno, da spravi politične dogodke na tako pot. V to dvomimo. Skupščina nima moči, da bi sama brez pomoči od zgoraj izvela državo iz sedanjega težkega položaja. Zato javnost s pravico pričakuje, da jo bo krona podpirala s svojo avtoriteto, in da bo država po tolikih beganjih končno dobila vlado, ki bi jo lahko izpeljala iz zmešnjave.«

Ta članek »Političnega glasnika« se v vseh političnih krogih mnogo komentira in je ponoven znak, da nameravajo gotovi belgrajski krogi parlamentarizem popolnoma izigrati. Že sedaj je parlamentarizem, posebno pod sedanjim režimom, zgubil ves ugled. Ta tendenca bi imela okrniti poslednjo moč parlamenta in uvesti absolutistični režim. Gotovo je, da podpirajo to tendenco najuglednejši krogi v naši državi in da se za kulisami v tem oviru mnogo dela. Dosedaj to delovanje ni imelo mnogo uspeha, poslednji nastopi Stjepana Radiča in njegovih poslancev pa so dali tej igri nove pobude za nadaljevanje te protiljudske akcije. Radič je namreč s svojimi žaljivimi napadi in demagoškimi nastopi v parlamentarni in prave ljudske demokracije v tako slabo luč, da se najboljši prijatelji parlamentarizma in prave ljudske demokracije bojijo za nadaljnji obstoj teh velikih pridobitev moderne države.

Naš kralj obišče Rim in Pariz.

Že dalj časa se pripravlja uradni obisk našega kralja v Rimu in Parizu. Sedaj tudi uradno potrjujejo, da je Ninčič med drugim v obeh mestih imel tudi tozadevna pogajanja in razgovore, ki so likvidirali vse pomisleke in je potovanje našega kralja v Italijo in Francijo dogovorjeno.

Dr. Ninčič pri Briandu.

Belgrad, 2. marca. (Izv.) Iz Pariza poročajo, da je tjakaj prispel dr. Momčilo Ninčič in da je takoj obiskal zunanjskega ministra Brianda.

Stojadinović o vojnih dolgovih.

Belgrad, 2. marca. (Izv.) Iz Londona poročajo: Finančni minister Stojadinović je izjavil časnikarjem, da je 28. februarja obvestil g. Churchila, da je kraljevina SHS pripravljena vrniti vojne dolgeve v znesku okrog 32 milijonov funtov šterlingov. Pogajanja se bodo pričela po sprejetju proračuna. Stojadinović je dodal, da se pogajanja v Ameriki zadovoljujoče nadaljujejo in da stojimo pred sporazumom. Z regulacijo dolgov v Ameriki in Angliji se bo likvidiralo dve petinki celokupnih obvez kraljevine SHS napram inozemstvu.

Za razširjenje sveta Društva narodov.

Misel razširjenja te mednarodne institucije pridobiva vedno nove simpatije. Za razširjenje sta se odločno izjavila češkoslovaški predsednik Masaryk in zunanji minister Beneš. Tudi angleško mnenje ni več odločno odklonilo. Chamberlain na zadnji seji odbora za zadeve Društva narodov ni več natelet na odločen odpor. Celotno zastopništvo kolonij niso ugovarjali. Vendar so še odlični angleški politiki z Baldwinom proti. Kaj naj bi bil vzrok te dvoli ne angleške taktike — to je brezdvoma — še časopisje ne more eruirati. Nekateri navajajo posojilo, ki ga je Nemčija dovolila Rusiji.

Chamberlain in lord Cecil bosta zastopala Anglijo pri prihodnjem zasedanju Društva narodov. Prišla bosta v Zenevo že v nedeljo, da bosta imela še pred zasedanjem priliko izmenjati misli z raznimi diplomati.

London, 2. marca. (Izv.) Pred parlamentarnim odborom za Društvo narodov je govoril danes Chamberlain in rekel, da vprašanje pomnožitve mest v svetu Društva narodov ni finančnega značaja. Od svojega stališča se minister ne more umakniti, ker smatra, da je le na ta način, da se da čimveč državam besedo v Društvu, mogoče reševati pereča vprašanja in spore med državami. Ako bo imel preveč vezane roke od angleške vlade, raje ne bo šel v Zenevo.

Romunske intrige.

Belgrad, 2. marca. (Izv.) Iz Bukarešte poročajo: Pred par dnevi je romunski vladni list »Vitorul« objavil tekst brzojava, da ga je baje poslalo tajništvo III. internacionale voditeljem kmetske stranke. V brzojavi se poziva ta stranka na mednarodno solidarnost proletarijata in kmetov. Izraža se prepričanje, da bo na prihodnjih volitvah zmaga kmetska stranka in da bo osnovala novo vlado, ki bo prožila prijateljske roke sovjetski Rusiji. Organ kmetske stranke protestira proti taki potvorbi. Izjavlja, da je ta dokument delo Bratianove vlade, ki se poslužuje najslabših sredstev proti opoziciji, samo da bi se obdržala na vladi.

SHODI HPS.

Zagreb, 2. marca. (Izv.) Te dni je priredila Hrvatska pučka stranka zopet več lepo uspelih političnih sestankov. Posebno lepo je izpadel shod v Visokem v Hrvatskem Zagorju, katerega se je udeležilo več sto ljudi. Zborovalci so vsi obojalo politiko Stjepana Radiča in burno pritrjevali govornikom gg. Bariču in Šimraku, ki sta razvijala avtonomistični program HPS. Značilno je, da se ruši HSS v onih krajih, kjer je bila poprej še najmočnejša.

KRPANJE MED RADIKALI.

Zagreb, 2. marca. (Izv.) Po neuspelem posredovanju Srbskega in Miličevića imata priti v Zagreb sedaj dr. Laza Marković in Vojislav Janjić, da ponovno posredujeja v sporu med zagrebskimi radikali.

Proračun prosvetnega ministrstva sprejet

BURNA SEJA NARODNE SKUPŠČINE. — PUCELJ NAPADA SLOVENSKO DUHOVŠČINO — OSTRI SPOPADI MED NEMCI, RADIČEVCI IN RADIKALI.

Belgrad, 2. marca. (Izv.) Tudi danes se je cel dan vršila v skupščini razprava o proračunu prosvetnega ministrstva. Seja je postala posebno živahna popoldne in zvečer. Na njej je prišlo do burnih prizorov.

Na dopoldanski seji je govoril Grisono (sam. dem.). Napadal je sedanjí prosvetni režim. Njegov govor je potekel brez posebnega zanimanja, ker se je jasno videla tendenca, izzvati Radiča do kakšnih novih nepremišljenih izjav. Govori samostojnih demokratov so zelo smešni, ker napadajo sedaj to, kar so sami delali v prejšnji vladi.

Poslanec Radičeve stranke v Sloveniji g. Ivan Pucelj je v svojem govoru branil Stjepana Radiča in njegovo prosvetno politiko. V pomanjkanju stvarnih argumentov je pri tej priliki seveda udaril na priljubljeno temo, napadanje klerikalcev in duhovnikov.

O razmerah v Črni gori je govoril poslanec Jojić.

Na dopoldanski seji je prvi govoril Milan Grol (dav. dem.). V svojem govoru je poskušal braniti neko čudno mešanico jugoslovanske ideje in jugoslovanske prosvete. Prikrito je napadal ljubljansko vseučilišče. Iz njegovega govora se je videlo, da je ta poslanec — Jugoslovčan nasproten obstoju ljubljanske univerze.

Njemu je odgovarjal prosvetni minister Stjepan Radič.

Seja glavnega odbora radikalne stranke.

Belgrad, 2. marca. (Izv.) Seja glavnega odbora radikalne stranke, ki je bila za danes sklicana, se je vršila dopoldne in popoldne v kabinetu predsedništva. Prisostvoval ji je Nikola Pašić. Na tej seji bi se imela reševati važna vprašanja strankine organizacije, kakor tudi vprašanja, ki se tičejo notranje politike sedanjega vladnega režima.

Do te razprave danes ni prišlo. Reševala so se manj važna vprašanja, predvsem o izključevanju in sprejemanju novih članov. Vprašanje o izključitvi je postavil na dnevni red Nikola Pašić, ki je hotel s tem postrašiti svoje nasprotnike v radikalni stranki, ki vodijo v poslednjem času živahno borbo.

Glavni odbor je glede izključitve članov sprejel načelno stališče, da se smejo izključevati člani samo z ozirom na določbe strankinega poslovnika. Kar se tiče sprejemanja novih članov in izključevanja članov, je odbor ugotovil, da ne zadostuje za sprejem predlog krajevnega odbora, marveč da mora dotična organizacija vložiti pismeno vlogo na glavni odbor.

Nato so razpravljali o osebnih vprašanjih in o občinskih volitvah v Dalmaciji. Tozadevno so prečitati razna poročila radikalnih organizacij. Z ozirom na ta poročila se je sklenilo, da se morajo volitve čim prej izvesti. Notranjemu ministru so dali nalog, da ukrene vse potrebno. Notranji minister Maksimović je z ozirom na ta sklep izjavil, da bo na prihodnji seji ministrskega sveta poročal o pripravah za občinske volitve in obenem določil dan volitev.

Končno so razpravljali o razmerah radikalne stranke do radičevcev, in sicer z ozirom na številne pritožbe, ki jih ima radikalni glavni odbor proti sodelovanju z Radičevimi strankami. Do definitivnega sklepa v tem oziru ni prišlo. Seja glavnega odbora se bodo prihodnje dni nadaljevale. Jovanović ima nalogo sklicati sejo glavnega odbora.

GRŠKA MINISTRA V RIMU.

Belgrad, 2. marca. (Izv.) Iz Aten poročajo: Zunanji minister Rufos in železniški minister Tavularis sta odpotovala v Rim, kjer bosta gosta italijanske vlade. Rufos bo ostal v Rimu tri dni, nato pa bo odpotoval v Zenevo, kjer bo na seji Društva narodov zastopnik Grčije.

DR. BENEŠ PRIDE NA DUNAJ.

Dunaj, 2. marca. (Izv.) Češki zunanji minister Beneš bo pred svojim odhodom v Zenevo obiskal tudi predsednika Hainischa, da mu uradno vrne obisk. Obenem bodo podpisali avstrijsko-češko pogodbo o medsebojnem razsodišču.

Ko se je vozil Ninčič skozi Primorje...

G. Ninčič se je že večkrat peljal z vlakom Ljubljana—Rakek—Postumia—Sessana—Opicina—Campagna—Trieste. Primorje pusti za trenutke svoje delo in se nehoti ozre za vlakom, za trenutek posije žarek v njegovo dušo, nato se loti zopet dela z mračnim obrazom. Vlak je izginil v daljavi.

Da bi naj to pot vlek ne rezal tako hitro primorske zemlje! Pa bi g. Ninčič videl in slišal...; morda bi mu seglo do ušes plakanje častitljive učiteljice, matere petih otrok, ki brani pred visokimi gospodi iz Gorice in Vidma pravico, da si vzgoji svoje otroke v svojem jeziku, morda bi g. Ninčič slišal plakanje otroka, ki pride iz šole: »Mama, jaz prav nič ne razumem tistega učitelja!«

Trieste—Bivio—Venezia—Roma, g. Ninčič nas je zapustil s polnim ravnovesjem v srcu, da se domeni v Rimu o Locarnu in nemški nevarnosti. Visoka politika, ki jo Primorci kljub svojemu egoizmu razumemo in bi ravno radi tega danes ne hoteli tožiti o svojih težavah, če bi ravno danes ne čutili še toliko bolj tega strašnega bremena. Sicer g. Ninčiča menda ne bomo motili v njegovih načrtih, saj bo stvar, ko pridejo do njega te vrstice, že dokončana.

V soboto 23. februarja se je zbralo v Gorici okoli 400 učiteljev, med njimi 60 Slovencev, da se udeležijo strokovnega kmetijskega predavanja. Udeležba je bila obvezna; učitelje je povabil sam šolski nadzornik. V vabilih je bilo rečeno, da gre za predavanje o »žitni bitki«, ki jo je napovedal nedavno g. Mussolini, da dvigne žitno produkcijo. Po strokovnem kmetijskem predavanju je nadzornik predstavil učiteljem komendatorja Garassija, ki da bo imel dolg govor o fašizmu. Nadzornik je poudaril, da morajo vsi navzoči ostati v dvorani. Prisotni so bili tudi zastopniki oblastev, podprefekt, župan sen. Bombig in fašistovska poslanca Russo in Marani. Garassi, ravnatelj učiteljskega v Vidmu, je začel ostro napadati katoliško učiteljsko organizacijo Nicolo Tomaseo, da izrablja vero, socialistične organizacije ter Zvezo slovanskih učiteljev, kateri je očital irendentizem in partikularizem, ker noče sprejemati italijanskih tovarišev, znamenje, da jim ne zaupa. Verske nazore fašizma je g. Garassi označil z naslednjimi potezami: Treba je v otroku prebuditi čuvstvo vere. To lahko vrši vsak učitelj, tudi... atei, ist, je da je fašistovskega duha. Vseeno je, ali otrok najde predmet vere v Budhi ali Mohamedu, v Nazarencu ali celo v neznanim osebnem bogu. Glavno je, da goji v prsih čuvstvo vere. Govornik je zaključil s povzdignjenim glasom: »Svetujem vsem učiteljem, da stopijo v fašistovski sindikat. Kdor ni z nami, je proti nam, proti fašizmu, proti državi!« Senator Bombig in podprefekt objameta in poljubita govornika, dvorana ploska. Nadzornik naznanja triminuten odmor, da se učitelji vpišejo v fašistovski sindikat; večina slovenskih učiteljev se dvigne in zapusti dvorano.

Podobna zborovanja so se vršila v Idriji, Cerknem, Postojni, Ajdovščini in v Kanalu. Posebno značilno za razmere, v katerih živi slovenski živelj v Italiji, je zborovanje v Kanalu. Po ognjevitim govoru zopet komendatorja Garassija je vstala slovenska učiteljica, ki izvršuje svoj poklic že četrto desetletje, in je spregovorila med grobno tišino proti oblastnikom: »Govorim kot stara učiteljica, pa tudi kot mati petih otrok. Vi slavite ljubezen do rodne grude, proslavljate domovino; toda od mene tirjate, naj svojim otrokom iztrgam iz srca ljubezen do domače zemlje, naj jih ne učim narodne govorice. Kako bolečino se prizadejati materinskemu srcu...!« Gospa ni mogla več nadaljevati, bolesten jok ji je pretrgal besedo. Zdrnilo jo je viharo ploskanje slovenskih učiteljev; razen treh so vsi zapustili dvorano, ostali so na odru predavatelj in oblastniki ter presenečeno in mrko gledali za odhajajočimi učitelji. Tedaj se je dvignil italijanski učitelj Rannich in izjavil: »Odločno sem proti temu, da slovenske učitelje silite v fašizem. Vam je lahko predavati, g. komandator, ker imate za hrbtom vlado. Ti moške, ki so odšli iz dvorane, so pa postavili svojo eksistenco na tehtnico; učiteljica, ki Vam je razkrila tragično bolečino materinskega srca, je riskirala kruh in pokojnino. S spoštovanjem zrem na te značajne ljudi!« — Ostali italijanski učitelji so seveda protestirali proti tej izjavi odkritega poštenjaka in so vstopili v sindikat.

G. Garassi je doživel veliko razočaranje tudi v Ajdovščini. Zborovanje za učitelje ajdovskega okrožja se je vršilo v soboto 27. februarja. Po predavanju o »žitni bitki« je ponovil g. Garassi svoj triumfalni govor. A vstala je italijanska učiteljica Heas in mu zabrusila: »G. komandator, to mora biti vendar čudna stranka, da morate v njo ljudi tako siliti!« Po teh odločnih besedah italijanske učiteljice so vsi slovenski učitelji zapustili dvorano.

Kaj bodo italijanski oblastniki storili sedaj? Ali bodo napovedali zopet predavanje o »žitni bitki«, da ponovno pritisnejo na slovensko učiteljsvo? Ali jim bodo zagrozili z odpustitvijo iz službe ali s premestitvijo v južne kraje?

Slovenske šole ni več. Nadzorniki so poslali šolskim vodstvom okrožnice, da mora od

1. marca dalje prenehati poučevanje slovenski- ne med tako zvanimi dodatnimi urami. Italijani ne rabijo več slovenskih učiteljev. Kdo bo skrbel za njihove družine?

V Trstu kličejo tudi slovenske srednješolce na kvesturo. Ni zadosti, da študirajo na italijanskih šolah. »Koliko premoženja imajo vaši starši? Kdo vas vzdržuje? Koliko dobi-vate od dijaške Matice? V katerem društvu ste organizirani?« Za vse to se zanima tržaška kvestura. Na kvesturo morajo tudi vsi predsedniki prosvetnih društev. Novi kvestor je napel vse svoje strune posebno zadnji teden.

Iz Rima brzojavljajo 27. februarja: Na zaključnem sestanku sta g. Mussolini in Ninčič proučila sedanji mednarodni položaj in pojasnjene so bile še bolj točke, glede katerih je mogoče koristno delovanje med obema državama. G. Ninčič se je odpeljal z večernim vlakom proti Parizu...

Ko se boste vračali, g. Ninčič iz Zeneve skozi Primorje, vozite vsaj malo bolj počasi.

Briand za svetovni mir.

Socialne razmere pripravljajo novo vojno.

Francoski parlament obravnava te dni lokarnsko pogodbo. Desničarji označujejo to pogodbo kot nesrečo za Francijo. Briand pa, ki je tu zopet v svojem elementu in neprestano posega v debato, zna ustvariti momente, v katerih mu pritrjuje vsa zbornica in vsa Evropa. Tak je bil njegov nastop zadnji petek. Med splošno napetostjo je Briand izvajal:

Vrednost lokarnskih pogob lahko različno ocenjujemo. To se je tudi tako zgodilo v vseh državah. Nemški nacionalisti so pisali, da je bila Nemčija v Locarnu prevarana, Chamberlainu so mnogi očitali, da sem ga jaz vtaknil v žep. Dejstvo pa je, da lokarnske pogodbe niso nobeni državi prizadejale škode. Lokarnske pogodbe smo sklenili v pravem evropskem duhu. Kaj smo imeli poprej in kaj imamo sedaj? To je edino vprašanje. V najtežjih urah bitke pri Verdunu, v krvavih strahotah vojne sem prisegel, da bom vse svoje delo posvetil ohranitvi miru. Locarno je prva nežna sadika, ki bo rastle in se razvijala. Če bo kedaj kaka zločinska noga to sadiko pohodila, upam, da to ne bo noga Francije.

Mir je vladar, ki veliko zahteva. Zahteva pred vsem zaupanje. Krivico delamo, če večini nemškega naroda ne zaupamo. Tudi proti Erzbergerju in Rathenau so se sejali nezaupanje, Nemci in mnogi drugi, in vendar sta padla pod zločinsko roko v službi miru. Lokarnska pogodba ustvarja zaupanje med narodi. Sedaj morejo matere pogledati svoje sinove brez temnih skrbi pred bodočnostjo.

Pred kratkim je hotela izbruhniti vojna na Balkanu. V dveh dneh smo jo zadušili. Ne kanoni, ampak pravičnost ima danes besedo. Najhujše je bilo pri dosedanjih vojnih izbruhih, da narodi niso mogli izraziti svoje volje. V Locarnu smo govorili nov evropski jezik. Kaj bi ostalo od Nemčije in Francije, če bi se zgrizli med seboj.

Kako more kdo odrekati Nemčiji stalno mesto v svetu Društva narodov? Nemčija mora tudi tu igrati svojo vlogo. Sedaj poskušamo ustvariti enotno Evropo. Gospodarski vzroki vojne, ki so dejansko najgloblji, že rušijo socialni mir. Ali naj sedaj Francija z nezaupanjem stoji ob strani in se zavije v zmagovalno kuto?

Zanimiv 'političen' spor.

Danska in norveška se od nekdaj, kot se to spodobi sosedam, gledata postrani. Lani je podpisala Danska z Angleško pogodbo, ki podeljuje tudi Angležem pravico lova in ribolova v danski koloniji Grönland, ki je kakor znano, največji otok na svetu. Norvežani imajo že zdavnaj isto dovoljenje in Danska jim je celo dovolila neke predprave na Grönlandskem. Kljub temu niso zamudili Norvežani poudariti ob priliki podpisa anglo-danske pogodbe, da še vedno ne priznajo otoka za dansko kolonijo. Norveška se resnično ni podpisala pod grönlandsko pogodbo, ki so jo priznale vse ostale države. Protestirala pa je menda že kakih 50 krat ob vsaki ugodni in neugodni priliki, dasi ne more kaj pričakovati od grönlandske snežene puščave razven lova, ki ga itak že vživa. Ta spor je ravno vtihnil, ko se je pojavil novi. Njegov predmet je truplo pred 200 leti umrlega norveškega krojača.

Peter Wessel se je zgodaj naveličal biti krojač v rojstnem norveškem Trondheimu in se je vihotal na ladjo danskega kralja Friderika IV., ki je nekoč obiskal trondheimski fjord. Wessel je kmalu postal dober danski častnik, bil je celo v Indiji in je v vojni leta 1709. sijajno premagal švedsko mornarico. Zato je dobil plemstvo in ime Tordenskiöld, to je: gromovnik. Ko je oblegal znameniti švedski kralj Karl XII. prihodnje leto dansko trdnjavo Frederikstein, je napadel pogumni Tordenskiöld celo švedsko mornarico v ozkem, samo 3 km dolgem zalivu Dänekjol. Zavzel je 14 švedskih ladij in ostale sežgal. Karl XII. je moral zapustiti Dansko in je udaril zopet na Petra Velikega.

Dve leti pozneje pa je junak zopet ujel celo švedsko mornarico v utrjenem pristani-

šču Marstrand. Preoblečen v ribiča je ogledal poprej vse utrube in zasedel dva dni pozneje tudi mesto. Ostala je še nepristopna trdnjava Karsten. Tordenskiöld je predložil posadki, naj se vda, ker da ima veliko armado. Švedi so poslali sovražniku častnika, da se prepriča o dejanskem stanju. (O, blaženi časi! Kako je bila prijazna vojna pred 200 leti!) Tordenskiöld pa je tako opijanil šveda, da je ta bil kakor v meglji in je imel vedno iste vojake za nove neštevilne čete. Trdnjava se je udala na temelju poročila tega častnika. Tordenskiöld je postal admiral, dobil je pozneje več spomenikov in je do sedaj ponos danske mornarice. Njegova slika krasi vse danske vžgalice. Umrl je samo 29 let star na Nemškem, kjer so napadli tolovaji njegovo kočijo med potovanjem.

ln zdaj zahteva Norveška telo tega danskega junaka, da bo pokopan v stolnici domačega Trondheim! Danci pa odgovarjajo: V Trondheimu bi bil lahko pokopan samo krojač Peter Wessel. Tega pa ni več, in Danska se ne bo ločila od ostankov narodnega junaka Tordenskiölda. Saj je potopil in sežgal švedske fregate kot danski mornar, ne pa kot norveški krojač.

Vzdignil se je spor. Protestirajo društva, klubi, politične stranke, učene akademije. Diplomati so v zadregi. Take hude skrbi imajo srečne in bogate nordijske države, ki jih ne tare sedanost kakor nas!

Mussolini proti Nemčiji.

Dopisniku »Petit Parisien« je Mussolini dal značilno izjavo, ki ga označuje kot neugnanega zatiralca narodnih manjšin. Ostentativno povdaranje, da hoče fašizem zaustaviti vsenemški »Drang nach Süden«, je v Mussolinijevih ustih pač le figovo pero, ki naj zakrije in opraviči reakcionarna imperijalistična načela.

Mussolini je dejal: Nemci so ostali kakršni so bili, prav nič se niso izpremenili. Njihove »Reichbannertagungen« so vojaške parade, ki se jih udeležujejo vsi Nemci, tudi Avstrijci. Taki zbori sprejemajo resolucije, da se hočejo bojevati, dokler Nemčija ne dobi vsega ozemlja, ki ga je sploh kedaj imela v svoji posesti.

Nemčija se mrzlično pripravlja. Glejmo samo nemško trgovsko zračno brodogradnjo, ki se razvija z najmočnejšimi tehničnimi sredstvi. Nemčija ima izvrstnih zračnih ladij brez števila. 24 zračnih cest pelje iz Berlina. Popreje je mesec razsvetljeval zrakoplovom nočno pot, danes vozijo v temi in meglji v vsakem letnem času. In vi Francozi morate vedeti, kaj lahko pomenijo nočni poleti. Zato je več kot potrebno, uporabljati vsa varnostna sredstva, da odvrnemo nevarnost.

Glede tirolskega vprašanja je Mussolini dejal: Prepotoval sem to ozemlje. Videl sem da je tam vse nemško. Uradniki, učitelji, duhovniki, železnica in pošta, vse popolnoma nemško. Slišal sem samo nemško govorico in pesmi, radi katerih bi pevec v Rimu takoj zaprl. Za prebivalstvo, ki šteje 250.000 duš, je bilo 24.000 gasilcev. V resnici so bili vsi ti gasilci oboževalci. Zato sem tu posegel vmes in napravil red. Gasilec sem pobral orožje in jih nadomestil s civilisti. Štiri ali pet mož opravlja sedaj to službo v vsaki vasi, pa zato nič bolj ne gori.

Na meji sem uveljavil zakon, da se v območju 30 kilometrov ne sme nihče naseliti brez posebnega dovoljenja vlade. Povsod sem uvedel obvezni pouk italijanščine. Poštni in železniški uradniki so samo Italijani. Mi intenzivno koloniziramo Južno Tirolsko z italijanskimi družinami. Naselili bomo 1000 družin. V meranskem rudniku smo zaposlili 400 italijanskih družin. Tako bomo to deželo italijanizirali. So namreč grožnje, proti katerim se moramo zavarovati. Taka je tudi vsa nemška grožnja.

Skupna nevarnost bo z bližala Italijo in Francijo. 80 milijonov Italijanov in Francozov bo stvorilo ravnovesje proti vsenemškemu bloku.

Nadalje je Mussolini povdaryl, da Poljska mora dobiti stalno mesto v svetu Društva narodov, istočasno z Nemčijo.

SEJA OGRSKEGA PARLAMENTA.

Budimpošta, 2. marca. (Izv.) V današnji seji parlamenta je med drugimi govorniki nastopil tudi mejni grof Pallavicini, ki je obdolžil Bethlena, da je privatno bil informiran o ponarejanju in da je skušal vse potlačiti. Vendar ne more o vsem tem iznesti zaenkrat dovoljnih dokazov, pripravljen pa je te trditve objaviti tudi javno v časopisju. Ministrski predsednik Bethlen je zahteval, da Pallavicini takoj izpove svoje trditve pri državnem pravdnstvu, drugače bo vlada poskrbela, da bo grof moral biti zaslišan.

LOCARNSKI SPORAZUM V FRANCOŠKI ZBORNICI.

Pariz, 2. marca. (Izv.) Zbornica je danes sprejela locarnsko pogodbo s 423 glasovi proti 71 glasovom.

LETALSKA NESREČA.

Praga, 2. marca. (Izv.) V Dolvavi pri Frie-
dku je vsled defekta na motorju padel na tla potniški aeroplan, last francosko-romunske prometne družbe, ki vzdržuje redni promet med Dunajem, Prago in Parizom.

Romanje v Lurd.

Pripravljali odbor javlja, da se je do 1. marca zglasilo zadostno število romarjev, tako da se bo romanje vršilo, kakor napovedano, v roku od 6. do 17. aprila. Izjemoma bi mogel odbor sprejeti še omejeno število prijav, toda oni, ki bi se hoteli udeležiti, se morajo n e m u d o m a javiti.

Pripravljali odbor.

Kardinal Cagliero umrl.

Brzojavka iz Turina nam naznanja, da je v Rimu umrl kardinal Cagliero.

Pokojni kardinal je bil med najstarejšimi iz kardinalskega kolegija. Rodil se je l. 1838 v Castelnovo d' Asti (Piemont). Bil je med prvimi učenci čast. don Bosca, ustanovnika salezijanske družbe. L. 1851 se je oklenil svojega duhovnega očeta in mu ostal zvest do smrti. Pred dobrimi 50 leti je pokojni Cagliero natočeval prvi gruči salezijanskih misijonarjev, ki jih je don Bosco poslal v Patagonijo (Argentina). Tu je deloval neumorno nad 30 let in s svojim delom zaslužil ime apostola Patagonije. L. 1884 je bil posvečen v škofa. Bil je nekaj časa odposlanec sv. stolice v Srednji Ameriki. L. 1908 je bil povzvišen v nadškofa in l. 1915 ob stoletnici don Boscovega rojstva v kardinala. Pokojni je nam Slovenecem dobro znan izza Marijanskega kongresa in posvetitve Marijinega svetišča na Rakovniku. O Sloveniji je pokojni kardinal odesel najboljše vtise. Do zadnjega se je rad spominjal onih lepih dni, ki jih je preživel med Slovenci. Posebno ga je ganila vernost in pobožnost našega ljudstva. Kardinal Cagliero se je odlikoval po veliki ljubezni do sv. katoliške Cerkve, po nežni pobožnosti do Marije Pomocnice in po veliki navezanosti na salezijansko družbo, katere najodličnejši član je bil. V dobi pred Pijevo reformo cerkvenega petja je slovel kot genijalen cerkveni kladatelj. Njegove skladbe so se proizvajale z velikim uspehom posebno po Italiji in po juž. Ameriki.

Beleške

Δ »Osservatore Romano« in dr. Ninčičeve izjave. Vatikansko glasilo »Osservatore Romano« z dne 28. februarja t. l. prinaša na uvodnem mestu dobesedno dr. Ninčičeve izjave v narodni skupščini povodom znanih napadov prosvetnega ministra Stjepana Radića na papeževsko nuncija dr. Pellegriettija.

Δ O zagrebških radikalih. V ponedeljek sta se mudila v Zagrebu ministra dr. Srakić in Krsta Miletić, da po nalogu glavnega odbora izgladi nesoglasja, ki postajajo med obema taboroma zagrebške krajevne organizacije radikalne stranke. Novinarjem ministra po svojem odhodu nista hotela dati nikakih pojasnil o tej zadevi, izjavila sta samo, da bo glavni odbor na podlagi njunih poročil odločil o načinu organizacije radikalne stranke v Zagrebu.

Δ Za zблиžanje z Bolgarsko. V Parizu se je nedavno ustanovila liga, v katero so vstopili vsi znamenitejši Srbi in Bolgari, ki žive v Parizu. Svrha te lige je, delovati v duhu zблиžanja in zedinjenja države Srbov, Hrvatov in Slovencev z Bolgarsko. V ta namen misli liga razviti živahno propagando po obeh državah za ustvaritev bodoče velike Jugoslavije. Liga je že imela več sestankov, na katerih se, je v lepih govorih poudarjala velika jugoslovanska ideja. Sklenilo se je tudi poslati na bolgarsko vlado apel, naj izpusti na svobodo vse zaprte zemljoradnike.

Velika afera s ponarejanjem menic in čekov.

Pred tednom so časopisi kratko poročali, da je policija v Zagrebu zaprla Grka Spiridiona Skiadesa, ki je osumljen, da je izvršil veliko defraudacijo. Banka »Union« na otoku Krku je bila pri tem ogoljufana za 35 milijonov drahem. Policija je tedaj mislila, da ima opraviti z zločincem, ki je iz strahu pred postavo pobegnil iz svoje države. Slučaj in pa neroden zagovor Skiadesa pa sta odkrila velikopolezno goljufijo s ponarejanjem čekov in menic. Na podlagi izpovedi obdolženca je bil namreč aretiran bivši albanski častni konzul za Dalmacijo Kristo Georgin. Ta gospod ima na Sušaku in Reki več palač ter vil in je agent Jadranske plovbe za Albanijo. Razume se, da je njegova aretacija vzbudila ogromno senzacijo. Ta gospod konzul je izdal Spiridionu Skiadesu ponarejen polni list, da je mogel priti v Jugoslavijo. Spiridion je imel v svojem kovčegu tudi menico, glasečo se na 59.500 lir, ki naj bi jih Georginu izplačala Banca di Credito Italiano v Trstu.

Skiades je delal v kompaniji z ravnateljem banke Italo-Levantina v Bolonji. Ta ravnatelj, Lazadides, se je v Trstu sestajal s svojimi pomagači. Grška policija je poslala tudi v Bolonjo svoje agente, ravnatelja bodo aretirali in najbrže bodo prišli na dan še nove umazanije.

Nov uspeh levičarskega kartela.

V departmantu Chalons sur Marne so se vršile v soboto nadomestne volitve v parlament za tri mandate. Zmagala sta dva socialisti in eden radikalni socialist. To je zelo velik uspeh levičarskega kartela.

Dnevne novice

★ Veliki župan dr. Vilko Baltić je odpo-
toval v službenih poslih v Belgrad ter do na-
daljnega ne sprejema strank.

★ Sikaniranje občin. V novomeški okolici
se ljudje zelo razburjajo vsled odloka ljubljans-
kega vojnega okrožja, da se morajo vsi vojni
zavezanci iz novomeškega okraja dne 14. in
19. t. m. deljeno v dveh skupinah zglastiti z
vprego in vozovi v Novem mestu radi nekega
razporeda. Ljudje imajo iz posameznih občin
tri ure daleč v Novo mesto, iti bi morali na
vse zgodaj od doma. Pot in hrana za ljudi in
živali bo napravila ljudem velike stroške. Ali
ne plačujemo že itak tako visoke davke, pa
nismo vredni, da bi komisija par gospodov
prišla v vsako občino, kar bi bilo gotovo ce-
neje, kot pa tirati vso množico v Novo mesto?
Kakor mnogi drugi se tudi ta razglas odlikuje
po svoji »jugoslovansčini«: »Vojni razpored za
l. 1926 in pregled črez popisano živino, vozila
itd. se bo održal za srez Novomesto dne 14.,
19., 21., 25. in 28. marca t. l. in sicer 14. III.
občine Šmihel - Stopiče, Orhovic, Brusnice,
19. III. Novomesto, Mirna peč, Bela cerkev,
Št. Peter in Prečina. Vse našteje občine imajo
zbirališče v Novem mestu. Priti morajo vsi
obvezniki od l. 1876. dalje — pripeljati morajo
vsa vozila, živino in prinesiti vso odpremo,
kakor ob mobilizaciji.« — Našega poslanca
prosimo, da posreduje pri vladi, naj nam pri-
zaneše s takimi ukrepi.

★ Smrtna kosa. V Leskovcu pri Krškem
je umrl dne 28. februarja g. Franc Stare,
posestnik, trgovec in cerkveni ključar, v sta-
rosti 53 let. Zapušča vdovo in sedem otrok.
Kot zaveden pristaša SLS je bil splošno pri-
jubljen in spoštovan.

★ Naslednik kardinala Merciera na ško-
fijski stolici v Malines bo msgr. Ernst Van
Rocy, dosedanj tamošnji generalni vikar.
Škofija v Malines je bila ustanovljena l. 1559.

★ Spomladi je vse veselo. Naši fantje so
pa najbolj veseli, če si lahko pritrčajo 10 Din,
da kupijo srečko za štadión. Vsaka družba si
pritrča par četrti vina, pa ima par srečk. To
je veselje!

★ Izplačilo drž. obveznosti iz prejšnjih let
po kreditni partiji 55. Delegacija ministrstva
financ za Slovenijo razglaš uradno: Finančna
delegacija prejema od drž. upokojencev (upo-
kojenk) in drugih interesentov dnevno urgence
za izplačilo pokojninskih zaostankov in drugih
pripadnin, ki segajo v dobo pred 1. aprilom

Zora Borštnarjeva,
ki je izvršila velike povere na litijski pošti.

1925. Interesentje se ponovno opozarjajo, da
so takšne urgence brezplodne, ker je izplačilo
po veljavnih predpisih nedopustno vse dotlej,
dokler generalna direkcija drž. računovodstva
za izplačilo teh obveznosti po členu 18. fin.
zakona za leto 1924/25 ne otvori potrebnega
kredita, kar se pa dosedaj ravno ni zgodilo.
Ker se nagiba tekoča budžetna doba h koncu,
ni izključeno, da se bo likvidacija dobrega de-
la teh obveznic morala prenesti na proračun-
sko leto 1926/27, ki se prične 1. aprila t. l.
Vsekakor delegacija kakor doslej tudi v bo-
doče že po službeni dolžnosti ne opusti no-
bene prilike, da izposluje povoljno rešitev. —
Delegat: Dr. Savnik s. r.

★ Vsa društva, včlanjena pri Prosvetni
zvezi v Ljubljani, so prejela te dni letake za
nabiranje udov Mohorjeve družbe. Odbori naj
prečitajo oklic in navodila, potem pa na delo!
Zadnji teden naj bo posvečen podrobni agi-
taciji.

★ Umrli je 27. februarja v Varaždinu sodni
svetnik g. Vinko Trejbal. Bolan je bil sa-
mo en dan. Zapustil je 150.000 Din. Ker nima
dedičev in tudi ni napravil oporoke, bo naj-
brž srečni dedič država. Kako je bil priljubl-
jen pri varaždinskem prebivalstvu, je dokazal
sijajni pogreb, ki se je vršil 28. februarja.

★ Državni avtomobili. Finančni odbor
skupščine je izdelal pravilnik o državnih av-
tomobilih, po katerem bodo dobili: po dva
avtomobila ministrski predsednik in minister
zunanjih zadev z 10.000 Din mesečno za vzdr-
ževanje vsakega avtomobila; ostali ministri
pa po en avtomobil z 8000 Din mesečno za
vzdrževanje. Nadalje dobe avtomobile tudi vsi
veliki župani ter direktorja zagrebške in bel-
grajske policije. Kaj pa ljubljanski policijski
direktor? Ali je ta morda manj vreden od hr-
vatskega in srbskega policijskega direktorja?
Tudi poglavje o enakopravnosti.

★ Za Materinski dan nudi Prosv. zveza
društvom dramatični prizor: Pred sodbo. Vse-
bino igrice tvori modra Salomonova razsodba
med Sabijo in Noemo. Naroča se pri Prosvetni
zvezi in stane izvod 3 Din.

★ Ljubljanska direkcija državnih železnic
— tako nam pišejo — je podedovala še od
prejšnje uprave južnih železnic navado, da
ene firme predpostavlja drugim. Tako posre-
duje ljubljanska direkcija pri prodaji čevljev
na obroke samo eni mariborski in eni ljub-
ljanski firmi in sama odteguje nameštencem
mesečne obroke ter jih nakazuje na dotične
firme. Druge trdke, ki morajo ravnatoko pla-
čevati davke in druge državne dajatve in
imajo torej pravico zahtevati od strani držav-
nega oblastva, da je napram vsem državlja-
nom enako, pa zastoj moledujejo za to ugod-
nost. Pozivamo g. ravnatelja, da napravi temu
krivičnemu postopanju konec ter dovoli vsem
trdkam isto ugodnost. — Več prizadetih
trdk.

★ Kdor hoče za 5 Din dobiti pohištvo ali
šivalni stroj Singer, zofo in stole, 20 kg kave,
uro, obleko, 200 l vina, pitaneča prašiča, dalj-
nogled, balo platna, trsno škropilnico itd., ta
naj nemudoma naroči srečke loterije Kat. pro-
svetnega društva v Sv. Petru pod Sv. gorami,
ki se prodajajo po 5 Din pri Loterijskem od-
boru v Sv. Petru pod Sv. gorami. Za naročilo
zadostuje dopisnica. Srečkam se priloži polo-
žnica. Posebnost pri tej loteriji je, da dobi
vsakdo, ki naroči 10 srečk, kar tri srečke
brezplačno. Ker se bode žrebanje vršilo že
19. marca t. l., se bode z razpečavo srečk
kmalu zaključilo. Zato vam svetujemo, da po-
hitite z naročili. Sreča vas čaka! Vseh dobit-
kov je 250 v vrednosti 50.000 Din.

★ Zveza jugoslovanskih inženirjev in ar-
hitektov. V soboto se je vršil v Ljubljani sed-
mi občni zbor ljubljanske sekcije Zveze ju-
goslovanskih inženirjev in arhitektov. Zveza

ima včlanjenih 236 inženirjev in arhitektov iz
ljubljanske in mariborske oblasti. Na tem ob-
nem zboru se je razpravljalo tudi o več jako
zanimivih narodnogospodarskih vprašanjih.
Tako je bil pred meseci od vlade predložen
osnutek zakona o izkoriščanju vodnih sil, ki je
vseboval razne določbe, ki bi prav resno ogro-
žale vsak razvoj elektrifikacije naše zemlje.
Zveza se je proti temu osnutku odločno uprla
in je zahtevala, da se pritegnejo k stilizaciji
osnutka tudi strokovnjaki iz vseh pokrajin
kraljevine. Dosegli so toliko, da je bil osnu-
tek umaknjen iz parlamenta. Toda znano pa
ni, kje ga sedaj pilijo in popravljajo. V Zvezi
se je tudi proučeval in predeloval osnutek
novega stavbnega reda za vso državo. Odsek
za tehnično šolstvo je posređoval v raznih
slučajih posebno glede zasiguranja namestitve
absolventov tehnične srednje šole. Jeseni leta
1925 so poskušali gotovi krogi reducirati ljub-
ljansko tehniko, odnosno jo premestiti v Za-
greb. Zveza je odločno svarila proti takim
poizkusom in omalovaževanju našega šolstva,
katero bi morala vlada podpirati in širiti. Tu-
di je Zveza dosegla precejšnje uspehe za slo-
vensko tehnično terminologijo. Dalje je po-
dal upravni odbor zelo obširno in točno po-
ročilo o tendenci gotove industrije v Sloveniji,
ki namešča in poskuša nameščati po svojih
obratih inozemce in zapostavljati naše doma-
če delavstvo. V okrožju Zveze je danes 20 ne-
zaposlenih slovenskih inženirjev vseh strok,
največ kemičarjev, strojnikov, elektrotehni-
kov in montanistov. Kljub temu pa še skuša
naša industrija dobiti razne izjave, da manjka
domačih strokovnjakov in zato zaposluje tujce.
Občni zbor sekcije je pooblastil upravni od-
bor, da preide v najostrejšo borbo proti ob-
stoječim praktikom tudi v javnosti, ker ne
pomagajo več nikake utemeljitve in razlogi v
službenih spisih. Dalje se je kreiral na ob-
nem zboru sekcije tudi odsek za nove beton-
ske predpise, ki naj sestavi določila za bet-
on, ki odgovarjajo današnjemu stanju beton-
skega gradiva. Nato so se vršile volitve v
upravni odbor in so bili izvoljeni sledeči go-
spodje: Predsednik inž. Janko Mačkovšek,
podpredsednik inž. Alojzij Hrovat, odborniki
inženirji Ladislav Bevc, Stanko Dimnik, Josip
Pavlin, Blaž Pristovšek, Karol Tavčar, Pavel
Vrbič in Fran Zelenko; v nadzorni odbor pa
sta bila voljena inženirja Vinko Strgar in Vi-
ktor Skaberne. — Nato je bil občni zbor za-
ključen.

★ Steinbeisovo podjetje (šumsko indu-
strijsko podjetje Dobrlin-Drvar v Bosni, ki je
največje te vrste v naši državi) namerava vlada
zdaj dati v zakup, potem ko je pod državno
upravo skoro že povsem propadlo. Te dni se
je v ministrstvu šum in rud vršila licitacija.
Stavljene so tri ponudbe: »Timbrez« zveza švi-
carskih industrijalec, ki je ponudila 300.000
zlatih dinarjev; »Slavijac«, industrija Vinkov-
ci—Zagreb, ki je ponudila 175.000 zlatih di-
narjev in »Dome«, lesna industrija v Zagrebu,
ki je ponudila 50.000 zlatih dinarjev. Ponudba
družbe »Timbrez« je torej najvišja; vendar še
ni gotovo, če bo podjetje njej dano v zakup.
Mnster se bo o tem še le v nekoliko dneh od-
ločil. V koncernu »Timbrez« je tudi znani du-
najski industrijalec Körner, dočim je »Dome«
bančna grupa, v kateri so zastopane Jadrans-
ko-podunavska banka, Hrvatska eskomptna
banka in druge.

★ Iz Gornje Radgone. Zdravnik vsega
zdravilstva dr. Vinko Cremonnik ordinira od
ponedeljka 1. marca t. l. v Gornji Radgoni.

★ Došla krasna izbira otroških oblek in
plaščkov: Krištofič-Bučar, Ljubljana.

Osrednja čipkarska zadruga v Ljub-
ljani, Pod tranč, je edina specialna in
najcenejša trgovina s kleklanimi čipkami
in vsemi čipkarskimi potrebščinami.

Aleopati, homeopati,
niso ti mogli zdravja dati.
Zdaj se po mojem receptu ravnaj:
Zmerno zauživaj »Buddha« — čaj!

Ne zamudite ugodne prilike!
Od 1. do 6. marca.
Teden ostankov

modnega damskega in
moškega blaga
tiskovine
barhenta
enonža
dilenov
in

raznovrstnega belega blaga

pri
Oblačilnici
Za Slovenijo

Ljubljana, Miklošičeva cesta 7

Ljubljanskemu delavstvu!

Dolžnost vsakega ljubljanskega delavca
in delavke in vsakega ljubljanskega me-
ščana, ki simpatizira s trpini, katerih
borno eksistenco ogroža velekapital, je,
da pride na

velik protestni shod

ki ga sklicujejo vse delavske strokovne orga-
nizacije v sredo, dne 3. marca ob 6. uri zvečer
v veliki dvorani hotela »Union«.

V sredo pojdemo vsi delavci naravnost
iz tovarna na shod!

Delavci, delavke! Moške in žene! Pridite
v masah! Gre za nas vse! Gre za biti in ne biti.
Strokovna komisija. — Jugoslovanska stro-
kovna zveza. — Narodno-socialna strokovna
zveza. — Samostojna strokovna delavska
Unija. — Kmetško-delavska zveza. — Unija
stavbinskih delavcev.

Ljubljana

○ Pripravljalni odbor Kršč. ženskega
društva vlnudno vabi vse članice Slov. kršč.
ženske zveze, da se zanesljivo udeležijo občne-
ga zbora, ki se vrši v sredo, dne 3. marca t. l.
ob 4. uri pop. v Jugoslovanski tiskarni I. nad-
strepje. — Za pripravljalni odbor Cilka Krek.

○ Jeruzalem, kamor uhajajo zlasti v post-
nem času naše misli, bo predmet prihodnjega
prosvetnega večera, ki bo v petek 5. t. m. ob
8. uri zvečer. Predaval bo dr. Jehart, ki je
lansko leto obiskal te kraje.

○ Gradbena sezija se je v Ljubljani že
začela. Hitimo nakupovati srečke za štadión,
da se bo gradba žurno nadaljevala.

○ Nekaj statistike iz župnije sv. Petra v
Ljubljani iz l. 1925. Župnija šteje 24.461 pre-
bivalcev: v mestu 16.990, zunaj mesta 7.471.
Leta 1925. je bilo rojenih 567 otrok; doma 280,
v bolnico poročit je šlo 287 mater iz župnije.
Poročenih je bilo 155 parov. Umrlo jih je 397:
doma 247, v bolnico umrlo so jih peljali 150.
Nagle smrti oziroma neprevidenih je umrlo
22. Za kapjo jih je umrlo 13. Samomorilci so
bili 4. Nesrečne smrti jih je umrlo 8: dva sta
se zadušila, 2 sta utonila, eden je bil ustrel-
jen, eden od vlaka povožen, eden od avtomobila
raztrgan, eden je umrl na opeklinah. Orok je umrlo 75. Najstarejša mrliča sta ime-
la po 89 let. nad 80 let starih je umrlo 18.
Rojenih je bilo 170 več kot jih je umrlo. Po-
zakonjenih je bilo 12. Od katoliške vere jih
je odpadlo 11. V katoliško cerkev se je po-
vrnilo 11 odpadnikov; sodnijsko ločenih je
bilo 16. Sv. obhajil v cerkvi je bilo v celi žup-
niji 586.741, t. j. 24.473 manj kot v letu 1924.

Še vestfalska pisma.

III.

Upam, da se vam ne bom zameril, če
vam naštevam znake nemškega »nazadnja-
štvac«. Zato danes bolj s pogumom pišem
kakor takrat, ko Nemce hvalim...

Kaj pa želite še izvedeti o nemški ne-
kulturnosti? Kako nerodne vozove imajo, sem
vam že enkrat omenil. Kakor na Laškem: ve-
liko »trugo« na dveh velikih težkih kolesih.
Na oko zelo nerodno; a vendar pravijo, da
taki vozovi jako lahko tečejo. — V zemlje-
pisju so nam rekli (če se ne motim je bilo v
4. šoli, kjer je bil naš profesor g. dvorni svet-
nik Suklje), da je ovčereja in kozjereja doma
le po revnih, zanemarjenih deželah. Tu pa
imate polno ovac in koz. Pri delavcih že celo,
kar koza ali ovca je »knapovska krava«; pa
tudi po mestnih travnikih in pašnikih vidite
dosti te živali. Pač pa še nisem videl tukaj
vola; samo konj vleče po cesti kakor po nji-
vi. Na Danskem pa vidiš mnogo volov po
polju. — Čudili bi se tudi, ko bi videli, kako
zelo so tukaj priljubljeni čevlji. Za delo po
hiši, na vrtu, na polju jim služijo največ lesene
okljke. Nekateri otroci hodijo v njih tudi v
šolo. V kakih prodajalnih jih je videti cele ku-
pe. Na oko so zelo okorni, v resnici pa jako
lahki in se prijetno nosijo.

Kaj naj vam še povem o nemškem na-
zadnjaštvu? Čujte: Nemci tehtajo še zmiraj
na funte in cente! Mi že pred 50 leti v ljudski
šoli nismo smeli! — Termometra, tega malega

gosta kulturnega človeka, tudi nikjer ne vi-
dim. Seveda Nemci imajo dosti premoga, pa
jim ni treba tako natančno meriti, koliko sme-
jo zakuriti. — In če vprašam: kako visoko je
kak kraj nad morjem, nič ne morem pravega
izvedeti... In čemu se boste še čudili? Če
vam povem, da pokopališča niso posebno
skrbno negovana in da jim za ograjo večkrat
služi — ne zid, ampak — živa meja. Pri nas
bi to imeli gotovo za zelo zastarelo ali zane-
marjeno, tukaj pa je navada. Pač pa so pokop-
ališča sredi človeških bivališč, da celo po
mestih samih. Tudi v Monakovem, tam lepem
modernem vlemestu, so pokopališča kar v
mestu samem. Dokaz, kako prazen je tisti
strah pred pokopališči, ki je pri nas pregnal
vsa d leč od človeških bivališč, da že na no-
beni kmetijski fari ne sme biti pokopališče oko-
li cerkve kar je vendar tako lepo in primer-
no! Pogrebi so katoliški vsi dopoldne za mazo,
protestantski pa popoldne. (Zdaj pa veste,
katere vere ste v Ljubljani!)

Nazadnje pa še ena prikazen iz tega po-
glavja, ki bi je ne pričakovali! Človek bi
misli, da vlada pri tako kulturnem narodu
kakor so Nemci, pretirana vljudnost, obilnje-
ne oblike občevanja globoki komplimenti, vi-
soke titulature in podobna ropotija. Motite se!
Na Dunaju in v celi bivši Avstriji pač tega
mrgoli, — tukaj pa ne. Vestfalec je prijazen,
a trezen, skoro hladen. Nič veliko komplimen-
tov ne pozna, ne veliko fraz vljudnosti; narav-
nost, brez veliko besedi pove, kar misli. Besed-
da »moj poklon« tukaj ni v navadi, kar z »gu-

ten Tag« opravijo. Beseda »Hochwürden« je
skoro neznana, vsaj rabi se ne, dasi ima du-
hovnik pri katoličanih velik ugled. Tu ni ve-
liko titulaturn, ne poklonov, ne veliko osebnega
češčenja, in tudi — ali smem povedati? —
nič rdečih kolarjev in rdečih pasov...

No, zdaj sem vam pa naštel dokazov nem-
ške zaostalosti. Upam, da ste zadovoljni — in
gospod Tensundern tudi. Prihodnjič hočem
pogledati, ali so Nemci v verskem oziru pred
nam, ali — za nami.

Iz Nemčije.

Berlin, 28. februarja.

Napetost med Nemčijo in Italijo nima sa-
mo političnih, marveč tudi gospodarske pose-
dce za obe državi. Dasi Italija trdi, da ni in-
teresirana na množini nemškega tujskega pro-
meta, govore vendar števila statističnih ura-
dov obeh držav neprikrito resnico.

Ta preprič pa nima samo teh posledic,
marveč še drug važen pojav, ki ga naša jav-
nost nikakor ne sme prezreti. Pod utisom do-
godkov zadnjih dni in pod pritiskom splošne-
ga javnega mnenja bo vzel tok nemškega tuj-
skega prometa v inozemstvo novo smer. Ze se
javljajo celo v židovskih časopisih glasovi, ki
priporočajo kot cilj potovanj druge dežele, sa-
mo ne Italijo. In tu smo na točki, ki je za na-
še kraje je tako važna. Tisočletne sanje Nem-
cev so pokrajine solnčne Italije. Tudi danes.
Solnce torej mora biti. In tega imamo v Da-

maciji in na našem Primorju v izobilju.
Ker pa n bena stvar ne pride sama od sebe,
moramo tudi mi storiti svojo dolž-
nost. V zvezi s kakim nemškim prometnim
uradom bi se prav lahko organizirala združba
za Dalmacijo in Slovenijo, ki bi posebno za
pčetne mesece bila pripravna.

Kakor smo omenili, nemško časopisje že
dela propagando za naše kraje. Naša dolžnost
je, da to priliko izrabimo in pridobimo del-
tistih tujcev, ki so do sedaj polnili žepe Itali-
janom. Tudi v ostalem so spoznali Nemci je-
poto naše Dalmacije: film »Moj prijatelj šofer«
je posnet deloma na francoski revijeri, deloma
pa v Dubrovniku in Boki Kotorski. Pred par
dnevi je govoril v Berlinskem avtoklubu neki
gospod o temi »Dalmacija, dežela
solncas«. Mislim, da je to dovolj dokazov za
moje trditve in upam, da bodo te vrstice naše
razumevanje. Če ni bilo še nikdar ugodne pri-
like, da delamo propagando in reklamo za
krasote naše širše in ožje domovine, danes je
tu. In nespameten bi bil, kdor bi tega ne iz-
rabil!

Köln je prost. Vzeta je mora, ki je tlačila
ubogo prebivalstvo I. cone, ki je trpelo za
grehe in napake drugih. In s prebivalci Po-
renja se je veselila tudi vsa Nemčija. Po radio-
fonu so prenesli slavnost osvobodjenja na vse
nemške oddajne postaje iz vsakdo, ki ima
sprejemni aparat je lahko čul in obenem do-
živel zgodovinski trenutek, ko je bila ura na
starodavni kölnski katedrali polnoči in je glo-
boki glas »nemškega zvona« oznanil deželi, da

V župnijski cerkvi je bilo obhajil 78.700 (3200 manj kot 1924.), in sicer meseca januarja 6900, februarja 4400, marca 9300, aprila 6100, maja 8700, junija 5900, julija 5500, avgusta 6200, septembra 6600, oktobra 6900, novembra 4600, decembra 7600, v splošni bolnici je bilo obhajanih 60.350 (2250 več kot 1924.), v ženski bolnici je bilo obhajanih 11.737 (3792 več kot 1924.), v otroški bolnici je bilo obhajanih 7020 (4970 več kot 1924.), v hiralnici 29.370 (2530 manj kot 1924.), pri sv. Jožefu (jezuisti) 40.400 (8100 manj kot 1924.), v Jozefinum 15.294 (2244 več kot 1924.), pri Karmeličankah na Selu 9.000, pri lazarištvu (Srce Jezusovo) 136 tisoč (1000 več kot 1924.), v Leonišču 12.045 (2145 več kot 1924.), v Lihenturnu 47.000 (17.400 več kot 1924.), v Marijanišču 54.000 (1000 manj kot 1924.), v Marijnem domu 45.816 (2243 več kot 1924.), v Mladinskem domu 25.205 (31.755 manj kot 1924.), v mestnem zavetišču (ubožnica) 8.134, v invalidskem domu 700, pri Sv. Krištofu 3000 (2000 več kot 1924.), v Bizoviku 1980 (680 več kot 1924.), v Smarinem 990 (290 več kot 1924.). Obhajati bolnike izven cerkve smo šli 183 krat, domači duhovniki 172 krat, tuji duhovniki 11 krat. V družbo sv. Mohorja je bilo 1925. leta vpisanih 521 članov iz župnije, 45 več kot leta 1924.

Československa obec a Československá doplnovací škola v Lublani pořádá pod protektorátom Konsulátu Republiky československé oslavu narozenin presidenta Masaryka v neděli, dne 7. března 1926 o desáté hodině dopolední ve veliké dvoraně Národního domu v Lublani, ku které zve všechno členstvo a příznivce. Tajemník.

Kristus in človeško življenje. (Foerster.) Tisti, ki si je izposodil rokopis (prevod) te knjige, naj ga takoj vrne.

Žužemberk

Po dveletnem ex-lex stanju je Žužemberk slednjič vendarle dobil zopet redno občinsko gospodarstvo. Volitve, zoper katere so se pritožili Hinjci, ker jim je bil okrajni glavar v Novem mestu listo zavrnil, je veliki župan potrdil, čeravno se je zdela njihova pritožba sedaj veliko bolj utemeljena, kot pri lanskih volitvah. Lani so bile volitve razveljavljene, ker bi obširna hinjska župnija dobila le tri odbornike, letos, ko je dobila samo enega, so pa potrjene. Lani izvoljeni so bili iz vrst SLS, letošnji pa je iz liberalne liste. Kakega političnega mišljenja pa je, menda sam ne ve, kakor tudi ostalih 6 odbornikov ne, ki so bili izvoljeni na skupni liberalni listi. Najbrž so vsi postali klerikali. Zakaj pri volitvi župana, dne 23. februarja so vsi glasovali za dosedanjega župana g. Kastelica, ki je bil nosilec liste SLS. Tako imamo soglasno izvoljenega župana, kar je pri drugi največji občini pač izreden slučaj. Tudi vsi občinski svetovalci so iz liste SLS. Torej Bog živi najmlajše klerikalce z g. Medvedom vred! Vprašanje je le, kaj je bilo treba trikratnih volitev in trikratnih velikih stroškov zanje, če hočemo imeti slednjič vendarle vsi istega župana?

Izredno dolga pravda se je končno zaključila 10. februarja t. l. pri okrožnem sodišču v Novem mestu. Že pred 5 leti je bivši notar v Žužemberku g. Anton Carli vložil tožbo proti pristašu SLS, Francetu Fabjanu, posestniku v Stavčevici, češ, da se je ta izrazil, da notar laže in ljudi zapeljuje. Pravda, med katero je tožnec nastopil tudi dokaz resnice, se je izredno dolgo vlekla. Po vrsti so se pečala z njo žužemberško, višnjegorsko in opetovano novomeško sodišče. Obtoženca je celi čas branil g. dr. Natlačen iz Ljubljane in mu slednjič pri okrožnem sodišču priboril sijajno zmago na celi črti. Vse ogromne stroške, ki znašajo

je prišla ura osvobojenja. Zakaj to povem? Zato, ker je primer kako se vzgaja državljane v zares dobre državljane brez demagoških fraz in hujkanja. Če se vprašamo, v čem leže nemški uspehi? V hladnokrvnosti, pa naj bo sreča ali nesreča. Prepričan sem, da pri nas ni celotna država kljub južnemu temperamentu tako sočustvovala in se veselila iz osvoboditve Primorjem, kot Nemčija z osvobodeno celno Porenja.

Število konkurzov je doseglo v januarju rekordno višino. Pa kljub temu gospodarski krogi tega ne gledajo več tako pesimistično, kot v preteklem letu. Kajti le malo je med njimi starih in solidnih trvd. Po večini so to inflacijske in nesolidne trgovine in podjetja, mnogo je tudi takih, ki se pri konkurzu obogatijo na škodo drugih. Seveda s tem še ni rečeno, da ni položaj v Nemčiji zelo resen in napet. Kajti, inozemske krediti ne rešijo gospodarstva preko noči.

Letošnji pust je bil menda v Nemčiji prvi po vojni, ki je bil splošno obhajan zopet v predvojnem obsegu. Sicer v Kölnu še niso smeli prirejati javnih obhodov, ki so prinesli karnevalu v tem mestu takaloves. Pač pa je bilo v zadnjem času 400 balov in storjen sklep meščanstva, da bo prihodnje leto zopet zavladalo staro predpustno norenje.

Po vseh meslih, kjer študirajo inozemci, so se vršili bali inozemskih dijakov, ki obetajo postati tekom let tradicionalni kot zbirališče finega in elegantnega sveta. Kot najboljši organizirano zastopstvo so začeli s tem dresdenki dijaki.

Nemci v rajhu se od dne do dne vedno bolj zanimajo za svoje rojake izven meja. To je pojav, ki nikakor ni prijeten Italiji in Če-

baje okoli pol milijona kron, mora plačati tožitelj. Ni treba veliko naglašati, da se zaradi tega srečnega izida ogromna večina našega prebivalstva raduje z vrlim našim pristašem Fabjanom, dočim dvorski naprednjaki seveda žalujejo. Upamo, da bo konec te pravde vse-skozi ugodno uplival na naše razmere.

Maribor

Hižijenska razstava v Mariboru je sijajno uspela. Okusno prirejena razstava v dveh oddelkih je ob zaključitvi izkazala preko 4200 obiskovalcev in 10 strokovnih predavanj. Kakor čujemo, se razstavi ista razstava tudi v Ptuj in na Vojniku.

Kovani drobci se kopičijo in kopičijo, v prometu pa ne vabi. Pravijo, da ne pozna šparovca in tako se ga ljudje v večjih množinah izogibajo. V bankah in trgovinah ga je nakopičenega preko mere.

Sklep II. tromesečja na mariborski realni izkazuje sledeči uspeh: Učencev 464, učenk 64, skupno 528. Odličen h 5, prav dobrih 41, dobrih 171, zadostnih 110, nezadostnih 198-t. j. 37 odstotkov, neredovanih 3. Padlo je tedaj 37 odstotkov napram 46,5 odstotka v I. tromesečju. Radi slabega uspeha je po § 43 c in 47. disciplinarnega reda odstranjenih 18 učencev, ki bodo pa smeli koncem leta polagati izpit brez taks. Splošno je na tem zavodu 12 odstotno napredovanje od prvega tromesečja. Prevladuje pa zadostno. Uspeh drugih zavodov priobčimo prihodnjič.

Koncert Glasbene Matice. Za sredo napovedani koncert mariborske Glasbene Matice (Haydn: »Letni čas«) je razprodan že v predprodaji. Ker pa je povpraševanje za vstopnicami izredno živahno, je uprava Matice sklenila, da ponovi v Mariboru ta koncert v soboto dne 6. marca ob 20. Da pa se omogoči ta izredni glasbeni užitek tudi manj imovitim slojem, se cene za sobotni koncert znatno znižajo. Vstopnice za sobotni koncert pridejo v predprodajo v torek.

Mariborska občinska seja

2. marca.

Današnja občinska seja je potekla zelo burno. Sejo je otvoril župan dr. Leskover in je takoj po končanih formalnostih prešel na interpelacije socialističnega kluba. Stavili so štiri interpelacije: 1. glede mestnega uslužbenca Verbosta, ki spi že dalj časa na mariborskem kolodvoru; 2. radi preureditve bivše sinagoge v stanovaško hišo; 3. radi odpustitve in zopetnega sprejema delavca Babiča in 4. radi prošnje plinarniškega delevstva za izplačanje trinajste plače. Župan je odgovoril, da je delavec Verbost odklonil od mesta nakazano mu stanovanje. Sinagoga se preureja v stanovanja po sklepu občinskega sveta. Glede tretje in četrte interpelacije pa je pojasnil župan, da Babič in delavci iz plinarne še niso vložili omenjenih prošenj.

Socialisti se z odgovorom g. župana niso zadovoljili. Občinski svetnik Bahun je prosil za besedo, katere pa mu župan ni dal. Nastal je takoj velik nemir, svetnik Ošlak je med hrupom socialistov zlomil klop, najeta galerija pa je početku socialističnih svetnikov viharo ploskala. Vsled tega je bil župan primoran prekiniti sejo.

Ko je župan zopet otvoril sejo, so socialisti zopet pričeli kričati in tolči po klopetih. Pomagala jim je tudi galerija. Podžupan Lipold je zahteval vsled tega, da se galerija izprazni. Med hrupom, ki je vladal v zbornici, se je hotel polastiti besede občinski svetnik Bahun, kar pa so mu lastni pristaši z vpitjem popolnoma preprečili. Župan je bil primoran vsled hrupa sejo ponovno prekiniti.

Pri ponovni otvoritvi je dobil besedo Bahun, ko pa je začel govoriti, so svetniki narodnega bloka zapustili sejo dvorano. Seja je

škoslovaški. Obenem pa je tudi problem, ki ni samo važen za obmejne države, ampak za vso Evropo. Jasno je, da bo z onim dnem, ko vstopi Nemčija v Društvo narodov, nehala ona dvojna mera za dovoljene in nedovoljene stvari, kakor je vladala po vojni v Evropi. Tega se seveda Nemčija tudi zaveda in bo tudi temu primerno nastopala. Zato pa ne smemo biti preveč iznenadeni, če stoji Evropa lepega dne pred novimi manjšinskimi konfliktami. Takrat bo čas za energične korake v prid primorskim Slovincem, ki trpe pod istim terjem kot Nemci v Južnem Tirolu.

Kakor vse kaže, se Evropa še ne bo v do-glednem času pomirila in konsolidirala. Veseli se Amerika, še boš žela, kjer nisi sejala.

Za praznik sv. Jožefa

(19. marca) priporoča Jugoslovanska knjigarna cerkvenim zborom sledeče skladbe: CHLONDOWSKI: St. Joseph, invokacija za mešani zbor in orgle. Partitura 6 Din, glasovi po 1 Din. — Besedilo te skladbe obsega kratek stavek: »St. Joseph protector noster, ora pro nobis ad Dominum.« Skladatelj je to besedilo razširil v veličastno in lepo skladbo, ki se prav učinkovito menja zbor in samospjev. Za praznik sv. Jožefa je ta skladba kot motet po ofertoriju zelo primerna. — FAIST: 12 cerkvenih pesmi za mešani zbor. Partitura 20 Din, glasovi po 4 Din. Obsega poleg drugih tudi dve prav lepi pesmi sv. Jožefa. — FERJANIČ: Litarije sv. Jožefa za mešani zbor. Partitura 6 Din. Melodijozne in lahke. — POGACNIK: Missa St. Josephi za mešani zbor. Partitura 12 Din, glasovi po 4 Din. Lepa in lahka; tudi za šibkejšo zbor. — PREMRL: Pesmi svetnikov za mešani zbor. Partitura 12 Din, glasovi po 6 Din. Obsega 20 raznih pesmi svetnikov, med temi tudi veličastno pesem sv. Jožefa. — SATNER: Svetiške pesmi za mešani zbor, II. zvezek 18 Din. Vsebuje šest svetniških pesmi, med temi zelo lepo pesem svetega Jožefa.

bila vsled tega ponovno prekinjena. — Po zopetni otvoritvi se je občinski svet proti glasovom opozicije odobril županovo tolmačenje poslovnika. Seja se je nadalje vršila v redu. — Društvo katoliških mojstrov hoče postaviti dve stanovanjski hiši in je prosilo občinski svet, da mu da brezplačno na razpolago občinski svet. Prošnja se odstopi odseku. Tudi društvo hišnih posestnikov namerava zidati več stanovanjskih hiš in je istotako vložilo prošnjo, da se oproste nove hiše za 15 let občinskih doklad. Tudi ta prošnja se odstopi odseku. Župan poroča dalje, da bo dobilo mesto Maribor izplačane kaldre 4.292.000 Din.

Za tretji odsek poroča dr. Kac. Sokolu se odda zemljišče pred Ljudskim vrtom in deško šolo v Samostanski ulici za dobo šestih let proti najemnin 100 Din za letno telovadišče. Za zgradbo nove stanovanjske hiše v Smetanovi ulici so stavile ponudbo tri trvdke (Ubalde Nasimbeni za 1.847.000 Din, Rudolf Kiffmann za 1.868.000 Din, Acceto et Comp. za 1.274.000 Din). Občinski svet odda dela trvdki Ubalde Nasimbeni, gradbenemu uradu pa naroči, da pazi, da bodo pri podjetju zaposleni predvsem domači delavci. Sprejme se tudi predlog, da skušaj mariborska mestna občina začeti s posebno stavbeno akcijo. — Za Žolgerjev spomenik se dovoli prispevek 1500 Din. — Mestna občina bo nabavila škroplilni avto in traktor. Raditega se prošnja požarne brambe za 15.000 Din, da bi si nabavila traktor, odloži. Na razpologo ji bo vedno občinski traktor. — Občina bo kupila 20.000 kvadr. metrov stavbenega sveta od prof. Majcena v Vrbanovi ulici. — Prošnja društva hišnih posestnikov, naj občinski svet sklene, da s 1. januarjem 1927 ne bo pobiral več kot 15 odstotkov doklad na hišno najemninski davek, odloži občinski svet do proračuna za leto 1927. — V tajni seji so obravnavali različne personalne zadeve in govorili tudi o novih uradnih urah v mestnih uradih.

Celje

Katoliško prosvetno društvo je imelo v ponedeljek zvečer svoj občni zbor združen z predavanjem g. prof. Kardinara o pomenu delovanja velikega škofa Slomška za versko in narodno povzdigo našega ljudstva. Podrobno poročilo o tem občnem zboru priobčimo še jutri.

Pevska vaja zbora Prosvetnega društva se v četrtek radi obolevosti pevovodje g. Miheliča ne bo vršila.

Občni zbor društva organistov za Štajersko se je vršil včeraj predpoldne pri Bellem volu v Celju. Bil je dobro obiskan. Zdi se pa, da so organisti na tem občnem zboru krenili na stranpota.

Umetnostno razstavo prirediti v nedeljo 7. t. m. slikarja Ivan Miklavc in Slavo Modic v oficirskem domu v Celju. Otvoritev ob 10 dopoldne, na kar opozarjamo cenje-no občinstvo.

Korajžne žene in pijani fantje. V nedeljo zvečer sta šli po Ljubljanski cesti proti mestu dve služkinji, ki sta nosili nek težak kovček. Ravno na mejni črti okoliške in mestne občine jima pridejo nasproti štirje pijani fantiči, ki pričnejo meni nič tebi nič siliti v ženske. Frkolini in, sicer: za prvo na sejem prignano živino 30 Din, za vsako dalje 10 na sejem prignano živino po 25 Din. Na sejem je bilo prignane 79 glav živine, medtem je bilo 19 konj. Živine je bilo prodane polovico, nekaj za pleme in nekaj so pa pokupili mesarji za klanje. Kupovalo se je večinoma po 10. Nagrad je bilo razdeljenih 9. Na 13. marca t. l. se bo vršil v Celju letni živinski in kramarski sejem. V torek dne 6. aprila 1926 se bo pri vršil mesečni redni živinski sejem, na katerem se bo zopet delila nagrada. Interesenti se opozarjajo tudi na svinjske sejme, ki se vršijo v Celju vsako sredo in soboto.

Ptuj

»Modernizacija« orožništva. Orožniško postajo Breg pri Ptuj so ukinili in predstavili v Ptuj, istotako St. Janž na Dravskem polju. Orožniška postaja v Moškanjcih je ukinjena. Postajo Sv. Boljenk na Kogu bodo združili s Središčem. Sv. Tomaž se združi z Ormožem, Zavreč s Sv. Barbaro. Čudno! Niti protesti velikega župana, niti ugovori okrajnega glavarja niso nič zalegli. Namesto napredovanja nazadovanje. Ščasoma bomo prišli tako daleč kakor leta 1860., ko so bile v ptujskem okraju tri orožniške postaje, v Ptuj, Rogatec in Ormožu. Pomislimo! Zgodi se nesreča, recimo umor ali rop. Preden obvestijo orožniško postajo v Ptuj, minejo štiri ure, orožnik rabi zopet štiri ure nazaj, preteče osem ur. Orparji pa so med tem časom že za deveto goro. O takih zadevah morajo odločati domačini, ne

pa ljudje, ki ne poznajo ne ljudstva, ne razmer in ki mislijo, da mora v vsej državi biti urejeno vse po eni šabloni. Znano je, da ima orožništvo vprav v ptujskem okraju obilo posla, sedaj pa še ta modernizacija! Opozarjamo naše poslance na to reorganizacijo!

Radio imajo sedaj Narodni dom, gospodje Tamm, Behrbalk, Pavel Pirich, Treo, hotel Osterberger, pletarna (g. Ogorelec). Tudi Petovia ga bo instalirala za razvedrilo delavstva. Napredujemo!

Trbovlje

Raznašanje pošte. S 1. marcem se na novo namestijo na Vodenski pošti še trije pismonoše. S tem je davna želja prebivalstva posebno delavstva izpolnjena. Zadnji so dobivali svojo po čakanicah, sedaj to odpade. Za povečano osobje se je potegoval sedaj vpokojeni nadpoštar g. Krulj že od 1912 naprej, vojaka in druge prevratne razmere so to preprečile. Pošta se bo raznašala približno po sledečih krajih občine s petimi pismonoši: 1. od p. šte ob cesti do Dimnika proti Dolinščku, Vidmarju in nazaj; 2. od pošte proti Terziji, Peseti, Škalovcu; 3. od pošte, Pauerjeva kolonija, Doberna; 4. Kurja vas, Ameršek, Vode; 5. od Vode za cesto do Separacije, ki bo obiskal Gredena onkraj Save. Pismonoša na II. pošti bo pooblaščen za raznašanje od Dimnika do Božiča in gornje vasi. Lokali, kjer se sedaj pošta nahaja, bodo s to novo upravo premešani. Ze sedaj je bil vsak dan, ko se je pošta odprla, drenjanje, da se je čuditi, da se niso lokali razširili ali pa prenesli na drugo pripravno mesto. Tudi tu je treba nekaj storiti.

Oskrunba. Kapelica pri Dimniku je bila zopet oskrunjena od pondeljka na torek po noči. Deli križa so ležali pri Adamletovi hiši. Za to skrajno surovo dejanje, za kar nimamo sploh besed, bi bilo treba krivca kaznovati eksemplarično, da bi se mu ne ljubilo oskrunjevati božjih podob. Vprašati se pa moramo, kako je to, da je ravno to sv. razpelo bilo izpostavljeno že večkratnim oskrunbam, ko se taki slučaji nikjer v Trbovljah ne gode?

Redukcija poduradništva. V ponedeljek je bilo reduciranih pri rudniku 33 poduradnikov, večji del onih, ki jim pripada pokojnina. Uradnik do danes še ni bil nobeden odpuščen, akoravno se je govorilo, da jih je več na vrsti. Pri tem je ugotoviti, da so uradniki — nemške narodnosti, ki so bili primorani lansko leto zapustiti našo državo radi nezgodne zaposlitve v naši državi, prejeli od centralnega ravateljstva vsak triletno plačo, ki je dosegla za vsakega posameznika čez stotisoče dinarjev, nadalje se je zvišala vsakemu penzija, da se mu je preskrbela služba. Tudi naši delavci in poduradniki pa morajo biti seveda zadovoljni, ako se jim prizna pokojnina!

Načrt dobitkov efektne loterije

Jugoslovanske orlovske zveze za zgradbo »Stadionac«.

- I. glavni dobiček: spalnica za 2 osebi iz orehovega lesa Din 25.000.
- II. glavni dobiček: novo motorno kolo Din 20.000.
- III. glavni dobiček: blago za nevestino opremo Din 15.000.
- IV. dobiček: srebrn servis za 6 oseb Din 10.000.
- V. dobiček: šivalni stroj Din 5.000.
- VI. dobiček: moško kolo Din 3.500.
- VII. dobiček: kuhinjska posoda Din 2.500.
- VIII. dobiček: blago za moško obleko Din 1.500.
- IX. dobiček: blago za žensko obleko dinarjev 1.200.

5. dobičkov: srebrna moška ura, lesteneč, stenska ura, 2 kineški vaz, pisalno orodje po Din 1000. — je Din 5.000.

5 dobitkov: servis za kavo, vreča moka, zaboj sladkorja, jedilno orodje za 6 oseb, moški dežni plašč po Din 750. — je Din 3.750.

10 dobitkov: ženski dežni plašč, čajna garnitura, usnjata torbica, elektr. likalnik, 12 parov ženskih nogavic, 2 prešiti odeji, poselna garnitura, 6 ramovoznic, kuh. aluminijeva posoda, kovček po 500 Din je Din 5.000.

15 dobitkov: Jurčičevi zbrani spisi, ženski dežnik, palica s srebrnim ročajem, 12 robcev, nahrbtnik, 12 parov nogavic, budilka, stojalo za cvetlice, podoba z okvirjem, namizna svetilka, aktovka, listnica, doza za cigarete, ogle-dalo po 250 Din je Din 3.750.

50 dobitkov po 100 Din je Din 5.000.

100 dobitkov po 50 Din je Din 5.000.

100 dobitkov po 25 Din je Din 2.500.

200 dobitkov po 20 Din je Din 4.000.

Vsi dobitki so vredni Din 117.700

Orel

Ljubljanski Orli! Drevi ob osmih je skupni sestanek in Ljudskem domu. — Na svidenje! — Vsi točno!

Sv. Peter — Ljubljana. Danes — sredo — zvečer ob osmih se na fantovskem večeru porazgovorimo s strokovnjakom o: denarju — banki. — Člani vezani, gostje in prijatelji vabljeni.

NOVI PREDSEDNIK V BRAZILIJU

Rio de Janeiro, 1. marca. (Izv.) Za predsednika republike Braziliije je izvoljen Washington Louis.

Kulturni pregled

SOCIALNA MISEL

prinaša v svoji zadnji, točno 1. marca izšli številki zopet velezanimivo gradivo. V uvodniku »Nekaj evropske politike« razpravlja načelnik SLS dr. A. Korošec o današnji politični situaciji v Evropi s posebnim ozirom na našo državo. Članek kaže bistro in točno opazovanje poteka svetovno političnih dogodkov ter globok državniški čut in smisel slovenskega političnega voditelja, le žal, da vodijo naše državne krmarje pogosto docela drugi interesi nego interesi Srbov, Hrvatov in Slovencev. Ivan Rejec razpravlja v članku »Narodno življenje italijanskih Slovanov« o razvoju političnih dogodkov med primorskimi Slovenci v zadnjih letih, o katerih smo bili pod vtisi pisave izvestnega časopisa informirani doslej popolnoma napačno. Članek bo vzbudil gotovo pri nas veliko pozornost. — Pregled zgodovine mednarodnega delovnega prava je kratak, velineformativen referat, ki je za nas važen zlasti še zato, ker živimo kakor odrezani od sveta in tako malo zasledujemo najvažnejše pojave na tem polju po širokem svetu. — Dr. Kulovčev članek o »Državnem proračunu za leto 1926-27.« je aktualen zlasti sedaj ob priliki proračunske debate, ki se vrši v belgajski skupščini ter je nazorna, pregledna in izčrpna slika našega državnega gospodarstva. Kdor hoče zasledovati sedanjo proračunsko debato, ne more preko tega članka. Jako posrečen je tudi izbor pod naslovom »Nekaj Krekovih misli«, saj veljajo besede, ki jih je zapisal ta največji Slovenec že pred desetletji v polni meri tudi še za današnje dobo.

Jako bogat je tudi »Pregled«. V njem nam B. Dulibić oriše najprej zgodovino Hrv. pučke stranke, ki bo dobrodošla vsem zlasti sedaj, ko je pričakovati na Hrvaškem znatnih političnih pregrupacij. Fran Erjavec razpravlja v temeljitem referatu o novem agrarnem programu avstrijske socialne demokracije, ki nam dokazuje, da ta stranka precej hitro likvidira kos za kosom svojih nekdanjih kritik ter postaja — meščanska. Isti pisatelj na trd, a v polni meri zaslužen način obračunava tudi v ogabnim šundom, s katerim zastuplja »Jutro« naše ljudstvo. Njegov je tudi nazoren referat o rezultatu zadnjih volitev v našo delavsko zbornico. Dr. Gosar objavlja kritičen referat o najnovejšem dr. A. Ušeničnikovem delu »Socialna vprašanja«, kjer naniza mnogo zanimivih misli. Razen tega ima »Pregled« še več manjših aktualnih beležk in bogat literaren pregled.

To je na kratko bogata vsebina zadnje številke te lepe in potrebne revije, ki bi jo moral imeti danes pač vsak izobraženec in

vsak, kdor se zanima za pereča socialna, politična, kulturna in gospodarska vprašanja, saj je edina te vrste na slovenskem knjižnem trgu. Stane samo 50 dinarjev letno in se naroča pri upravi (Jugoslav. tiskarna, Ljubljana).

Glasba

Sinfonični koncert Glasbene Matice. Orkestralno društvo Glasbene Matice je nameravalo prirediti ta koncert že meseca januarja, toda odhod dosejane dirigenta L. M. Škerjanca v Pariz je koncert nekoliko zakasnil. Deloma nosi pa krivdo tudi dejstvo, da je bila partitura glavne točke tega koncerta, Adamičevih Ljubljanskih akvarelov, na mah izgubljena iz društvenega arhiva ter se še do danes ni povrnila na svoje mesto. K sreči so bili posamezni glasovi že spisani in tako je bila mogoča sestava nove partiture ter s tem začetek študiranja. Ta svitni koncert orkestralnega društva dirigira skladatelj Emil Adamič, ki je, na skoro so glasno željo članov orkestralnega društva z odobrenjem glavnega Matičnega odbora, sprejel začasno vodstvo orkestra. Prvo točko tvori Mihečeva overtura k operi Planeti, katero je svojčas izkopal iz arhiva Filharmonične družbe dr. Josip Cerin ter jo na eni svojih koncertov tudi že izvajal. Miheč je naš rojak ter je bil sodobnik klasične glasbene smeri. V vseh svojih delih kaže veliko glasbeno nadarjenost, predvsem pa veliko instrumentalno spretnost takratnega orkestra. Predigra »Planeti« je interesanten glasbeno historičen dokument. Po kratkem uvodu prestopi v alabrejni Allegro s karakterističnim ostrim vstopom dveh rogov. Pregledno prinese ves tematični material, ki ga zelo spretno stopnjuje in menjava v raznih instrumentalnih grupah. Predigra konča s krepko in močno odo. Poleg te predigre sta na sporedu dve izvorni sviti Santlova in Adamičeva ter Čajkovskega in Borodinovski Karakteristični plesi. Orkester šteje okrog 60 sodelujočih. Predprodaja vstopnic v Matični knjižarni.

Ljubljansko gledališče

Drama.

Začetek ob 8 zvečer.

Sreda, 3. marca: »Ana Christie«. Red A.
Četrtek, 4. marca: »Zapeljivka«. Red F.
Petek, 5. marca: »Naša krita«. Red B.
Sobota, 6. marca: ob 15. uri pop. »Pegica mojega srca«. Dijaška predstava po znižanih cenah. Izven.

Opera.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Sreda, 3. marca: »Orfej v podzemlju«. Red E.
Četrtek, 4. marca: »Joungleur de Notre Dame«. Red D.
Petek, 5. marca: zaprto.
Sobota, 6. marca: »Večni mornar«. Red F.

Za učiteljstvo

Podružnica Slomškove zveze za kranjski in radovljski okraj zboruje v soboto, dne 6. marca ob 10. uri v Radovljici v Lj. domu. Spored: 1. Potovanje skozi Pariz, s posebnim ozirom na razstavo dekorativnih umetnosti v Parizu. Predava tovarišica Kristina Hafnerjeva. Predavanje bodo spremljevale sklopične slike 2. Stanovske zadeve. Udeležba obvezna. — Načelnik.

narejanje, da je seznanil med seboj nekatere krivice, odločno pa zanika, da je temeljito ponarejanje na goljufiji. Zagovarjal se je, da so imeli pri ponarejanju namen delnice zastaviti in dobiti na ta način večje posojilo. S tem denarjem bi spekulirali in ko bi zaslužili pri tem denar, bi delnice dvignili in jih uničili. Na ta način bi poceni napravili precejšen dobiček. Kakor tudi je ta zagovor zelo naiven, vendar so porotniki glavno vprašanje, ali je kriv goljufije, odgovorili z 9 ne in 3 da, vsled česar je bil Baumann oproščen.

Janoš Lutar, roj. 29. sept. 1900 v Križevcih, evangel. vere, poestniški sin, je tožen, da je dne 1. nov. 1925 v Murski Soboti pod zvito pretezo, da ga pošilja po denar Janez Gergar iz Križevcev, spravi v zmotu trgovca Josipa Benka in mu izvali 20.000 Din. Janez Gergar, gostilničar v Križevcih, je namreč nakupoval teleta in svinje za trgovca Josipa Benka iz Murske Sobotne in večkrat poslal svojega sina ali pa nekega Josipa Novaka k Benku po predjem. Za vse to je dobro vedel obdolženec Janoš Lutar, ker je večkrat zahajal v gostilno k Gergarju. Dne 1. nov. 1925 je prišel obdolženec v Benkovo pisarno in izjavil tamšnemu uradniku Dr. Geigerju, da ga pošilja Janez Gergar, ki prosi, da se mu izroči na račun prihodnje dobave prašičev in telet predjem po 20.000 Din. Hkrati je predložil v madžarski pisano pismo, glasilom katerega se je priložil pisma poblaševal k sprejetju denarja. Pismo je napisal obdolže-

nec sam in potvoril alog in podpis Gergarja. Ker Benka ni bilo v pisarni, mu je rekel Dr. Geiger, naj nekoliko počaka. Ko je kmalu nato prišel Benko in mu je obdolženec predložil pismo, se je Benko najprej obotavljal izplačati mu naprošeno vsoto, ker pa mu je Dr. Geiger rekel, da je pismo od Gergarja in je že večkrat na tak način dobil predjume, mu je slednji izplačal vsoto. Na potrdilo o prejetem znesku se je obdolženec podpisal z imenom Ferenc Novak. Obdolženec dejanje zanika in se zagovarja, da se tisti dan sploh ni nahajal v Murski Soboti. Dokazati skuša tudi alibi, ki se mu pa ni posrečil, kajti več priče je, ki ga brez dvomno spozna kot prejemnika zgoraj imenovanega zneska. Tudi izvedenec za pisavo je podal svoje mnenje, da je pismo brezdvomno pisano od obdolženčeve roke. Pri preiskavi se je našlo v obdolženčevem kovčku več poskusnih pisem popolnoma enake vsebine s potvorjenim podpisom.

Obdolženec je pri razpravi dosledno tajil vsako krivdo, kljub temu, da so vse priče spoznale v njem krivca, ki je 1. novembra 1925 pri Benku dvigal denar. Porotniki so na prvo glavno vprašanje, ali je obdolženec goljufal naškodo Josipa Benka v iznosu 20.000 Din, enoglasno odgovorili z da, vsled česar je bil Janoš Lutar obsojen po § 203. k. z. na poldrugo leto težje ječe, dopolnjeval z enim postom na 14 dni. Povrniti mora kazensko stroške in g. Benku plačati odškodnine 20.000 Din.

Deželni zbor koroški

V naravi se življenje diferencira v neštivilnih oblikah: koliko oblik ene vrste dreves in nobeno ni povsem enako drugemu! Človeški rod se diferencira v osebah, v družinah, v plemenih, se diferencira po pokrajinah in podnebjih. Tako se je ljudsko življenje izprva diferenciralo po narodih; po plemenih, se je pozneje po državah in deželah, večjih in manjših, in ne more se reči, da je manjši organizem, reditega ker je manjši, manjreden nego večji. Ponemok so se zgodovinske individualitete polagoma združile, kakor v Franciji, kjer se je potom absolutizma vse osredotočilo v enem glavnem mestu in se vsa oblast poglobila v središče, ne v blagor državi. V Avstriji so si dežele ohranile svojo avtonomijo in upati je, da si jo ohranijo proti centralističnemu stremljenju socialne demokracije, katere politično pojmovanje vidi najprej državo, potem šele osebo, medtem ko krščansko pojmovanje države vidi v državi le varuha osebnega blagostanja. Imamo svoje deželne zbornice in njihovo precej obširno avtonomijo, iz katere izvira veliko dobrega, tudi neposredno: v deželnih zborih se urijo državniki za velike državne posle: male naše deželice so v avstrijski državni zbor vedno pošiljale ljudi, ki so imeli več ugleda, nego bi jim bilo pristojalo po pomenu dežele, ki so jo zastopali; Steinwender, Dobernik i. dr. so se urili in vežbali najprej v domačem malem parlamentu. V malem obsegu male kronovine pride poslanec bolj v stik z ljudstvom, bolj spozna njegove potrebe in se bolj zaveda svoje odgovornosti nasproti ljudstvu. Demokratično pojmovanje države, bi človek sodil, že sploh zahteva, da se posli upravljajo kolikor mogoče decentralizirano.

Bremena in dohodki.

Dežele, ki danes tvorijo Avstrijo, so imele leta 1914. premoženja 25 milijard, po vojski se je to premoženje znižalo na 19,5 milijard. Koroško premoženje se je cenilo leta 1914. na 950 milijonov, to je 2700 K na osebo. Stara Avstrija je potrebovala za 26 milijonov ljudi 1600 milijonov K davka, za osebo 60 zlatih kron, ali 86 S. Sedanji proračun zahteva za leto 1925. za 6,5 milijonov ljudi 832 milijonov šilingov, za osebo torej 130 S.

Dežela je potrebovala pred vojsko 7 milijonov, en milijon je donajala država, 6 milijonov je dežela spravila v kup s ama, zdaj se potrebuje 11 milijonov; popred je prišlo na osebo 22, zdaj 30 S.

Oseba je plačevala	pred vojsko	zdaj
državi	86 S	130 S
deželi	22 S	30 S
občini	7,5 S	10 S
socialnih davkov	2 S	12 S

vkup 117,5 S 182 S

Glavno breme v državnem računu so uradniške plače, to breme teži tudi deželni štát. Dežela ima 250 uradnikov in v deželnih zavodih 448 uslužbencev ter učiteljev, skupaj 2000 oseb. Znano je, da avstrijski uradnik ni slabše plačan, kakor uradniki sosednih držav, v toliko pa so na boljšem, da stanujejo do zdaj skoraj brezplačno, čisto na stroške ljudi, ki imajo manj dohodkov kakor njihovi neljubi gostje. Število teh uradnikov je preobilo in umevno je, da se more tako preobilnemu številu manj v vsem ustreči, kakor če bi bilo število normalno. Uradništvo je prešojeno od liberalizma, verskega prepričanja je med njim malo, ker je verska izobrazba vse preveč pomanjkljiva. Ljudstvo odbija od socialne demokracije ali versko prepričanje, ali tudi naravni egoizem, ki odklanja komunizem posesti. Uradnik nima zemljiške lasti, torej ga s egoizem ne združuje prav nič, da se ne bi takoj pridružil najskrajnejšim strankam. Vzdržati državo? Zakaj bi jo moral držati, ako se mu v komunizmu več obeta? Uradniki so postali nemirni in nezanesljivi element, ki bo prejaljšje glasoval za vsakogar, ki mu več obeta. Socializem obeta vsakomur vse, zavzel se je strastno predlanskim celo za bančne ravnatelje na Dunaju. Samo potem, ko so se začele banke podirati, ker so bile njihove rešje prehude, socializem ni poznal nobenega zdravila. Vsenemška stranka je sploh stranka uradnikov in sicer stranka, ki se hudo krči v prilog krščanskim socialcem in

v prilog socialni demokraciji. Kadar uradniki kaj zahtevajo, le-ta stranka nikdar ne more spregovoriti kak odločen: Ne! Če imajo torej a priori vsa taka vprašanja zase parlamentarno večino, si tudi krščanska socialna stranka ne more privoščiti, da bi se uradnikom zamerila. Zahteve uradnikov so seve v javnosti vse »opravičene«, tudi tiste, ki so jih stavili pred občinsko volitvijo celovški občinski uradniki, tudi tisti, ki služijo po 8 milijonov na mesec (6500 Din)

Reforma učiteljske izobrazbe

Otroci smo: Sproži se nova misel in vse drvi za njo. Dunaj že dalje časa producira na stotine več učiteljev, nego jih potrebuje. Stotine čakajo na službo; naravno je, da se ta čas porabi za izpopolnitev strokovne izobrazbe. Dunajska občina je napravila dveletno učiteljsko akademijo, seve pod socialističnim vodstvom. Po ti poti je zamogel Glöckl zapostaviti v državnih šolah izobraženo osebo in takoj spraviti v šole svoje pristaše. Vsaj ne nastavlja Glöckl nobenega absolventa državnih učiteljskih, da si je to proti zakonu, pod pretezo, da se nastavlja samo absolventi njegove akademije. Naučno ministrstvo pa si v tem kakor v drugih vprašanjih ne ve pomagati. Le-ta učiteljska akademija sicer za Dunaj ni neumestna, še prav ne v današnjih razmerah. Dunajske otroke tako študiranje ne stane dosti, pri starših so, in ti dve leti se lahko dodajo, ko je potem zasigurana služba — na stroške drugih, ki so poslavno absolvirali učiteljskega, a na Dunaju službe ne dobe, četudi že leta nanjo čakajo. In absolventi, te akademije se namestijo na Dunaju, kakor zdravniki, kakor advokati in druga inteligenca. Zda so se porodili fantastični novi načrti, ki jim zopet vse stranke navdušeno pritrjujejo. Učiteljska izobrazba naj se dvigne tako, da se za učitelje napravi nov tip srednje šole. Šola bi menda obsegala sedem let kakor realna, potem bi prišel absolvent dve leti v pedagogično akademijo, študiranje se torej raztegne od 4 na 9 let. Nastane seve nekaj vprašanj: poslati sina v šole stane zdaj veliko denarja, ki ga nimata ne kmet, ne obrtnik; malo pa stane mestnega očeta, ki ima otroka doma v družini. Dozda so v učiteljske pošiljali sinove mali ljudje, študiranje je trajalo samo 4 leta in ti mali ljudje ne bodo več mogli v novo šolo in stanu ne bo v prid, če se bo rekrutiral samo iz vrst mestnih otrok, ki po večini resnega dela niso vajeni.

Nevolja med kmeti.

Država nima hrbenice. Vlada ne vlada več, le toliko še veslja, da pride čolnič mimo nevarnih plitvin. Vlada nič ne odločuje več. Kar zahtevata uradništvo in socialna demokracija, vse se zgodi brez ozira na bremena, ki se neznosno kopičijo na kmeta in obrtnika. Vlada se, kakor da je kmet in obrtnik absolutno potrebujeta to državo, drugim pa na njenem obstoju prav nič ni mar. Resnica je druga. Pod vsako drugo vlado bi se morala uradnik in socializem lepo tiho pokoriti in se zadovoljiti z vlogo, ki jima po naravi gre. Brezobzirno in nasilno nastopanje teh slojev je lani že izzvalo strogo organizacijo hišnih posestnikov, zdaj pa je prišel čas, ko se začneja organizirati kmeti. Saj se mora, to je edina obramba, postava in država ga ne varujeta več. Dne 21. februarja se je vršil v Beljaku šod predsednikov okrajnih kmetijskih društev. Razpravljali so o kmečkem položaju in o kmečkih interesih, ki se niti v deželnem, niti v državnem zboru več ne branijo. Zastopniki meščanskih strank so svoje ponehanje opravičevali s frazo: »Mi »ceste« nimamo za seboj! Zda prihaja »cesta« in ta »cesta« bo menda sploh pometla tako zvani »Listenwahlrecht«, ko stranka postavlja kandidate. In mora vsakdo glasovati za ta zapisknik, nihče pa ne more glasovati za osebo, ki stranki ne prija. Sestanek je stavlil zelo odločno svoje zahteve. Najprej nujne, ki se jim mora ugoditi do 15. marca, torej v treh tednih od dne zborovanja.

1. Zemljiški, dohodninski in davek na blagovni promet se znižajo za 50 odstotkov.

2. Od krajnih gospodarskih zvez naj se volijo zastopniki v davčne komisije po številu članov, ne po strankah.

3. Pri ujmah se morajo davki odpisati.

Pomladansko porotno zasedanje.

CELJSKA POROTA.

2. marca 1926.

Dva slučaja ropa.

Franč Kamenšek je obdolžen, da je 60 letnega Nikolai Pavič pretil z dvema nožema ter mu pri tem prizadel težke telesne poškodbe na ta način, da mu je prebodel desno roko pod pazduho. Dne 10. jan. t. l. je namreč vozil Nikola Pavič porcelanasto posodo v Celje. V Cestah proti Dobovcu ga je srečal današnji obtoženec. Poslednji se je siloma vsedel na voz in se je tudi vozil s Pavičem do Beletove gostilne. Ko je Pavič napojil konja, je obdolženec nadaljeval pot s Pavičem, a ko sta prišla do neobliženega kraja, je začel obdolženec izpraševati Paviča, ako ima kaj denarja. Pavič je to zanikal, obtoženec pa je kljub temu vedno silil v Paviča, da mora imeti nekaj denarja. Kmalu nato je Kamenšek potegnil iz svojega žepa dva noža, ju odprl in grozil Paviču »daj denar«. Ko se je Pavič branil izročiti denar, ga je prišel obdolženec tolči po glavi in po hrbtu z nožem in mu prizadejal s tem neznatne poškodbe, ker je držal rezilo obrnjeno navzgor. Seveda se je Pavič tega ustrašil in prosil roparja, da naj ga pusti pri miru. Obljubil mu je, da mu izroči vse, kar ima. Nato je segel v denarnico in mu izplačal bankovec po 10 Din, ki se je nahajal v denarnici. Nato je Pavič nadaljeval svojo pot sam. Blizu Požuna pa se je konj ustavil in v tem času ga je obdolženec drugič došel in začel nov prepis z voznikom. Pri tem prepisu je Franč Kamenšek brez povoda sunil na vozu sedečega voznika z nožem v desno nadlaket a tako silo, da mu je predrl roko ter ga ranil tudi v pod pazduho. Kamenšek je grozil tudi, da mu zakolje tudi konja, K sreči je uspešno kmalu nato Paviču, da je pognal svojega konja naprej in je prišel tako do Požunove gostilne, kjer se je ustavil. Obdolženec priznava le dejstvo, da je Paviča resnično ranil, zanika pa vsak rop. Izgovarja se tudi na popolno pijanost. Pravi, da ga je ranil z nožem radi tega, ker da ga je voznik udaril z bičem po glavi.

Po obtožbenem zagovoru so porotniki na stavljeno vprašanje z osemimi glasovi potrdili krivdo obtoženca in ga je senat obsodil na pet let ječe.

Aloja Majcenič je obtožen, da je dne 14. jan. 1926 na cesti Rogatec—Rogaška Slatina nevarno pretil s samokresom in streljanjem Mihailu Kitaku in mu je pri tej priliki tudi odvil klobuk in košaro s jestvinami v vrednosti 375 Din. Ko ga je orožništvo aretiralo, je poskušal dne 16. jan. 1926 uiti iz zaporja. Mih. Kitaka je srečal zvečer gori imenovanega dne na cesti in se mu pridružil z opombo, da ga pozna. Pred neko gostilno sta se ustavila in šla v hišo, kjer sta popila skupno pol litra vina. Tu sta tudi pojedla nekaj v Kitakov košari nahajajočega se mesa in nato odšla proti domu. Med pojo je Majcenič vprašal Kitaka, ali ima kaj denarja, kar je Kitaka zanikal. Obdolženec je pa meni nič tebi nič segel v žep Kitaka in ga prišel preiskovati. Pobral mu je ključ od neke omare in ga pri tem tudi vprašal, ali ima samokres. Ko je Kitaka to zanikal, mu je obdolženec grozeče odgovoril: »Zda si pa itak moj, če se kaj braniš, te ustrelim, jaz ga pa imam.« Pri tem je potegnil iz svojega žepa nek predmet, ki je bil zavrt v papir

in napravil vtis, kot da je revolver. Seveda se je Mihail Kitak teh groženj ustrašil, posebno pa še tedaj, ko ga je z roko sunil na tla, mu vzel klobuk in košaro ter nato s plenom pobegnil. Mihail Kitak se je nato vrnil spet v gostilno in tukaj povedal cel dogodek. Ko je orožništvo na podlagi popisa oropanega izsledilo storilca, ga je oddalo v zapore sodišča v Rogatec. V zaporu je hotel napasti jetničarja Jurija Cerina in tako poskušati beg. V graščinski hosti pa sta ga imenovani jetničar in njegov sin dotekla in spet odpeljala v zapor. Pri tem je obdolženec Jurija Cerina po obrazu opraskal in precej poškodoval. Obdolženec Majcenič, ki je nastopal vedno normalno, je od časa, ko je izvedel, da pride pred porotno sodišče, začel simulirati blaznost. Vsa tega se tudi večerjati ni vršila razprava proti njemu, ampak je bila preložena na poznejši čas.

Detomer.

Julijana Zeleznik je obtožena, da je dne 23. decembra 1925 pri Grušovljah vrgla svojega šest tednov starega nezakonskega otroka Stankota v visoko naraslo Savinjo, kjer je otrok tudi dejansko utonil. Truplo tega otroka se kljub iskanju ni moglo najti v Savinji. Obtoženka dejanje sama priznava in pravi, da je to storila v obupu in zmedenosti. Ta zagovor izpodbija državni pravdnik s tem, ker navaja, da obtoženka ni trpela nikakega pomanjkanja, ker je imela dovolj hrane na razpolago in ji je nezakonski oče njenega otroka večkrat prigovarjal, da bi se z njim poročila. Obdolženka ima tudi že desetletnega nezakonskega otroka z imenom Matevž, ki pa živi pri njeni sestri. Po zagovoru obtoženke so porotniki na stavljeno vprašanje z 11 glasovi zanikali njeno krivdo, na je predsednik senata razglasil sodbo, da je Julijana Zeleznik oproščena.

Senatu je predsedoval dr. Bračič, obtoženko je zagovarjal dr. Ogriček.

MARIBORSKA POROTA.

2. marca 1926.

Ponarejevanje delnic.

Franč Bauman, roj. 16. marca 1895 v Ormožu, pristojen v Ptuj, r.-k., samski strojni tehnik, že kaznovan, je tožen, da je od meseca avgusta do novembra 1925 na Dunaju v družbi Alberta Krottenmayerja, Franca Horta in še drugih tovarišev izdeloval potvorjene privatne listine, namreč delnice »Gornje-avstr. elektr. d. d.« (Oberösterreich. Wasserkraft und Elektrizität A. G.) in z njih zastavitvijo, tedaj z razpečevanjem, spravi v zmotu razne dunajske trgovce in bančnike in jim izvalil en. 800.000.000 K (800.000 Din), vsled česar naj bi ti utrpeli in so tudi utrpeli škode v navedenem znesku. Ponarejanje delnic se je vršilo v privatnih stanovanjih. Obdolženec priznava, da je on preiskrbel tiskarski stroj in seznanil ponarejevalce med seboj, glavno krivdo pa hoče zvaliti na nekega Sedlmayerja, ki je pa najbrže samo namišljena oseba. Njegovi glavni komplici so bili pred dunajskim skabinjskim sodiščem obojeni na 2 leti težje ječe. Franč Horta na 2 in pol leta, ostali pa kot pripomočniki na manjše kazni.

Obdolženec je pri razpravi izpovedal bistveno isto kot v preiskavi. Priznal je, da je vedel za po-

Potem pridejo zahteve, ki se jim ne stavi tako strogega roka:

1. Kmetijstvo naj se po carini zadostno varuje.
2. Davki se morajo urediti, da bo gospodar vedel, kaj in koliko se plačuje.
3. Odpravi se davek na blagovni promet pri čisto kmetiskem obratu.
4. Davkarije naj ne tirjajo davčnih predplačil.
5. Odpravijo naj se pristojbine pri dedščin in predaji od staršev na otroke.
6. Podpiranje brezdelnih naj se spremeni v podpiranje potrebnih.
7. Uredi naj se kmetijski zastop v kmetijski zbornici.

8. Davkarski uradniki, ki nepravilno postopajo, naj se odslovo.

9. Avstrija naj se gospodarski priklupi Nemčiji.

K tem zahtevam izjavljajo kmetje: »Čas nas je prisilil do tega, da se moramo poslužiti najostrejših sredstev, ako vlada in mero-dajna mesta naših zahtev ali ne umejo, ali nas mislijo pomiriti z lepimi besedami. Lok se je prenapel, naše potrpežljivosti je zdaj konec. Kakor železničarji, poštarji in uradniki si bomo znali poiskati svojo pravico.«

To je nov pojav, a neizogibna posledica tega, kar se godi tu že par let sem. In dobro je tako! mg.

Po širnem svetu

P. A. Č.:

Pismo iz Aleksandrije.

Naša pomorska trgovina v Sredozemskem morju. — Nesreče v aleksandrijski luki. — Zborovanje egiptovske narodne skupščine v Kajiri.

22. februarja 1926.

1. Sosedna Italija je z nevoščljivostjo opazovala vsak napredek razpale Avstrije. Prav enako zdaj gleda na novo Jugoslavijo. Več italijanskih listov poroča o velikem napredku naše pomorske trgovine v zadnjih dveh letih v vzhodnem delu Sredozemskega morja. Se razume, da o tem napredku govori tudi tukajšnji italijanski dnevnik, ki navaja domače liste.

Pred dvema letoma je parobrodno društvo »Jadranska plovnica« na lastno pest, brez vsake državne pomoči, začelo vožnjo med Dalmacijo in Solunom. Prvo leto je bilo to društvo, kar mednarodni pomorski promet z Grčijo zadeva, na predzadnjem mestu, lanskega leta pa je bilo na devetem mestu.

Zdaj vzdržujeta društvi »Ercegovina« in »Srbina« dvakrat na mesec zvezo med Suškom in Solunom; od meseca marca t. l. naprej pa bo ta vožnja tedenska.

Društvo »Dubrovačka plovnica« je določila za trgovino na vzhodnem Sredozemskem morju štiri parnike in sicer »Solun« (3300 ton), »Napried« (2300 ton), »Lapad« in »Pračak« (4400 ton). Ti parniki vozijo med Trstom, Pirejem, Solunom, Smirno in Aleksandrijo; po potrebi pa pristanejo tudi v drugih lukah na potu. Dva izmed imenovanih parnikov, Napried in Lapad, sem že sam videl v aleksandrijski luki.

Društvo »Oceanija« je določilo za vzhodno Sredozemsko morje tri parnike in sicer: »Morava«, »Diamant« in »Vladimir«. Ti parniki vozijo vsakih štirinajst dni med Splitom, Pirejem, Solunom, Dedeagačem, Smirno in grškimi otoki.

»Se razume,« pravi italijanski list, »da sedaj ta društva nimajo nobenega dobička in da komaj krijejo stroške; ali s časom nam bo Jugoslavija v Sredozemskem morju na potu, ker se je bati, da si osvoji velik del prometa v Albaniji, na Grškem, v Egiptu, zlasti pa še v Turčiji.«

»Naša skrb,« pravi dalje italijanski list, »mora biti, da ohranimo pomorsko trgovino z bližnjim Vzhodom, ker to je naša dedščina, ki nam jo je zapustila beneška republika, in nihče nam je ne sme kratiti.«

2. Aleksandrija ima veliko trgovsko luko, opremljeno z vsemi modernimi napravami. Če jo opazuje človek, ki ni večak, bo gotovo rekel, ta luka je pač prevelika; toda v resnici je veliko premajhna, ker je edina luka za ves Egipt in še za velik del pomorskega prometa iz Egiptovskega Sudana. Veliko parnikov mora večkrat čakati zunaj luke, ker znotraj ni prostora. Ravno ta mesec je egiptovska vlada nakazala več sto milijonov egiptovskih zlatih funtov za razširjenje aleksandrijske luke.

Četudi je luka zelo moderna, je pa dohod v pristanišče vendar le prav težaven, ker je morje nadaleč okoli plitvo in polno podmorskih čer, ki se ne vidijo. Že daleč v morje, več kilometrov v daljavo, so pritrjene boje, plavajoči rdeče pobarvani železni sodovi, ki so pritrjeni z verigami v morje, da kažejo, kje je morje zadosti globoko in brez podmorskih robov, kje je torej varna pot za ladje.

Te boje so ponoči električno razsvetljene in dajejo rdečo in zeleno luč približno na vsake pol minute.

Dasi torej ni brez varstvenih naprav, vendar se prigradijo pogosto nesreče. 4. februarja je okrog osmih zjutraj nenkrat nastala tako gosta megla, da se na daleč ni moglo videti. Prav ob tem času pa je prihajal italijanski parnik »Isidore« iz Dalmacije. Ker ni videl več plavajočih znamenj, bi se bil moral ustaviti, ker je bilo jasno, da mesto ni več daleč proč; toda parnik se je vendar le dalje pomikal, četudi prav počasi. Zavozil je na podmorski rob v bližini velikega svetilnika, ki pa ob osmih zjutraj seveda ni svetil.

Te dni sem bil s P. Dunstanom, Angležem, svojim kolegom, pri komandantu aleksandrijske luke, ki je Anglež, in je pred dvema letoma konvertiral. Zdaj je nekoliko bolehen in zato ga P. Dunstan večkrat obišče. Med posetom je prišel pogovor tudi na italijansko ladjo »Isidore«. Italijanski konzul iz mesta je bil pri meni, tako je pripovedoval komandant, »in sicer še isti dan, ko je bila ladja zavozila na rob, in me je prosil in rotil, da naj dam ladjo vzdigniti. Pravil sem

mu, da to ni mogoče, ker je ladja na rob kar nasajena. Ker pa si konzul ni dal dopovedati, sem ga vprašal, če je šel ladjo pogledat. Po je konzul zanikal, sem mu odkrito rekel: Pogledajte, kako ste nespametni! Prvič, niste videli, kakšno luknjo ima parnik in kako voda dere v ladjo. Dve mali ladji pumpata noč in dan vodo iz parnika, pa voda v parniku le raste, da ladja kar leze v morje. Drugič pa to stvar premalo razumete. Jaz, kot star strokovnjak, vam to povem: če se nemudoma ne obrnete na »Društvo za vzdigovanje parnikov«, ki ima v Port Saidu svoje priprave, je ladja izgubljena.«

Kako prav je imel Anglež, je pokazal čas. Italijani so res poslali po to društvo, ki se zdaj noč in dan trudi, da bi parnik spravilo z roba; toda še danes sedi na njem, kakor priklenjen, četudi je tega že 18 dni. »Ta Italijan, t. j. italijanski parnik,« je nadaljeval komandant, »je po vsi sili rinil v veliki svetilnik, pa je obsedel na skali. Par dni kasneje pa je velik Francoz, ki ima tri dimnike, pri vходу v luko sunil v mali svetilnik in sicer s tako močjo, da mu je velik kos kamnitega zidu odkretnil, sam pa si je pri tem nos tako razbil, da je moral tudi na mestu počakati, da smo ga kasneje prav počasi privlekli v luko v popravo. Drugi pravijo,« je dostavil smehljaje se Anglež, »da smo mi pijanci in norci, toda iz tega se razvidi, da so Italijani in Francozi brez pijače bolj neumni, kakor mi, drugače bi ne rinili ob belem dnevu v veliki, oziroma v mali svetilnik. So hujši kot večje, ki hočejo podnevi v svetilnike, da si polomijo rebra.«

3. Dne 19. februarja se je sešla v Kajiri narodna skupščina egiptovska. Volitve v parlament so bile meseca decembra 1925.

Kakor sem takrat poročal, z izidom volitev ni bila zadovoljna nobena stranka. Takoj po volitvah se je splošno govorilo, da se mora volivni red spremeniti. Da je to mogoče, morata biti s tem zadovoljna senat in parlament.

16. februarja so prinesli listi, da se je vlada odločila, da bo sedanji volivni red kratkoma zavrgla in da bo nove volitve razpisala že za 17. marec in sicer na podlagi starega volivnega reda. Ministrski predsednik Ahmed Ziver paša je dovolil, da se člani senata in parlamenta zberejo v posvet. Zedinili so se, da se narodna skupščina, zastopniki obeh hiš, zbere 19. februarja ob 3 popoldne v Kajiri v prostorih viceprezidenta liberalnega kluba Mohameda Mahmud paše. Prostor leže ob cesti El Falaki.

Radi varnosti in miru je policijski direktor mesta zaukazal, da se dne 19. februarja od ene popoldne do sedmih zvečer zapro vse sosedne ulice in ceste, ki mejijo na cesto, kjer se bo sešla narodna skupščina. Do prostorov nima nihče dostopa razen tistih, ki imajo pisмено povabilo.

V narodno skupščino so bili povabljeni razen senatorjev in poslancev parlamenta še mnogi bivši senatorji in bivši poslanci in še več drugih imenitnih oseb; vseh skupaj je bilo povabljenih 1237.

Ker za toliko zastopnikov ni bilo dobiti primerne dvorane, so na vrtu pred palačo viceprezidenta postavili velik šator, ki je bil na enem koncu v zvezi s prostorno verando, ki je bila določena za predsedstvo skupščine.

Od povabljenih so prišli vsi, razen 37 oseb, ki pa so se opravičile. Točno ob treh je otvoril zborovanje Saad Zaglul paša, predsednik parlamenta. Pred verando so imeli svoje mize poročevalci domačega in evropskega časopisa. Predsednik parlamenta in obenem narodne skupščine poroča, da je vlada v soglasju s senatom preklicala volivni red v parlament iz leta 1925. In da bo v kratkem razpisala nove volitve, ki se bodo vršile po poprejšnjem volivnem redu in z dostavkom iz leta 1924.

Nato stavi štiri predloge:

1. Da se sedanji vladi izreče nezaupnica. To se sprejme enoglasno.

2. Da se vse stranke udeležijo volitev, ker je vlada odjenjala s tem, da se bodo volitve vršile po starem volivnem redu s pristavkom iz leta 1924. Tudi to se sprejme; le štirje glasovi so zoper.

3. Zahteva se novo ministrstvo, ki bo imelo ljudsko zaupanje. — Se sprejme.

4. Naj se sestavi komisija 17 mož, ki naj skrbi, da se ti sklepi narodne skupščine izpeljejo. — Se sprejme in komisija se takoj stavi iz najodličnejših udov skupščine. Ob pol šestih se narodna skupščina zaključila in razpusti.

Al. Kokelj:

Grof Witte o svoji sorodnici Blavacki.

Gospa Blavacka, voditeljica teozofov, o kateri smo v našem listu že parkrat pisali, je bila bližnja sorodnica znamenitega ruskega državnika grofa Sergeja Juljeviča Witte. Njena in Wittejeva mati sta bili sestre. Njuni starši so bili Andrej Fadejev, gubernator v Saratovu, in kneginja Elena Pavlovna Dolgorukova. Imela sta tri hčere in enega sina. Prva se je omožila s polkovnikom Hahnom, druga z Julijem Witte, tretja je ostala neomožena. Starejša hči, ki je imela polkovnika Hahna, je imela dve hčeri in enega sina. In njena prva hči je bila tista glasovita Blavacka. Zanimivo je, kaj grof Witte poroča o tej sorodnici v svojih »Spominih«, kateri so izšli leta

Prva hči polkovnika Hahna — lastnih imen Witte ne navaja — se je omožila z Blavackim, vicegubernatorjem v mestu Erivan. Toda prav kmalu je zapustila svojega soproga v Erivanu in je prišla k staremu očetu Andreju Fadejevu, ki je takrat živel v Tiflisu. Ta jo je prej kot prej odpravil k njenemu očetu, ki je bil komandant neke baterije blizu Petrograda. S spremstvom štirih oseb jo je poslal z konjsko vprego do mesta Poti. Od tu so se nameravali peljati z ladjo v kako južno rusko pristanišče, odkoder bi pot nadaljevali po suhem do Petrograda. V Poti se je Blavacka seznanila z angleškim kapitanom. In nekega lepega jutra jo njeni spremljevalci niso več našli v gostilni, Blavacka se je z angleško ladjo odpeljala v Carigrad. V Carigradu je stopila v cirkus, kjer se je vanjo zaljubil operni pevec Mitrovič. No ta je z Blavacko kmalu zapustil cirkus in je nastopil službo v nekem gledališču. Andreju Fadejevu je pa pisal v Tiflis, da je njegovo unukinjo Blavacko vzel za ženo, čeprav se zakonsko še ni bila ločila od prvega moža Blavackega, gubernatorja erivanskega. To je trpelo nekaj časa, a kmalu je Andrej Fadejev začel dobivati pisma od novega »vnuka«, nekega Angleža iz Londona, kateri je zatrjeval, da se je oženil z njegovo vnukinjo. S tem Angležem je odšla v Ameriko, a čez nekaj let se je zopet vrnila v Evropo. Nato je prirejela koncerte, kjer je igrala klavir, v Londonu in Parizu, nazadnje je postala kapelnik orkestra pri srbskem kralju Milanu. Ko se je tako okrog deset let potikal po svetu, je prosila svojega deda Andreja Fadejeva, če sme priti v Tiflis; obetala je, da se bo poboljšala in da bo zopet živila s svojim pravim možem Blavackim.

In res je prišla v Tiflis, kjer je dalje časa uganjala s spiritizmom svoj hokus-pokus. Na njenem stanovanju so se zbirali najvišji uradniki in najodličnejša gospoda, kjer so po cele noči vrtili mize, klicali duhove ter se v obče pečali s spiritizmom. Vse to grof Witte jako drastično opisuje v svojih »Spominih«.

Tudi v tem času je Blavacka živila v Tiflisu z neko moško osebo. Nekega lepega dne pa jo je srečal na ulici pevec Mitrovič, kateri je dobil tamkaj mesto v italijanski operi. Mitrovič je smatral Blavacko za svojo ženo in, ker mu je bila usla, ji je napravil na ulici velik škandal. Posledica tega škandala je bila, da je Blavacka odšla iz Tiflisa s svojim dozdnevničnim možem. Šla sta v Kijev, kjer je pel Mitrovič v ruski operi, Blavacka pa ga je poučevala v ruščini. V Kijevu je imela Blavacka neprijeten nastop z generalgubernatorjem, knezom Dondukov Korzakom, s katerim sta bila znana še prej, preden je bila omožena. Radi tega je bežal Mitrovič s svojo »ženo« Blavacko v Odeso, kjer sta otvorila trgovino črnih, pozneje pa trgovino za umetne cvetice. V tem času je živel v Odesi tudi Sergej I. Witte, kjer je študiral na univerzi. Imel je priliko pogosto občevati s svojo sestričino in se natanko seznaniti z njo. Ob tej priliki je spoznal velike zmožnosti njenega duha. Nikdo je ni poučeval v godbi, bila je samouk, a vendar je prirejela koncerte v Londonu in Parizu. Nikdar se ni učila godbe teoretično, a vendar je bila kapelnik orkestra pri srbskem kralju Milanu. Nikoli se ni resno učila jezikov, a govorila je francoski, angleški in druge jezike kakor svoj materni jezik. Nikoli se ni resno učila ruske grammatike in literature, a svojim znancem in sorodnikom je pisala dolga pisma v verzih, in sicer s tako lahkoto, s kakršno bi jaz niti v prozi ne mogel napisati pisma, piše o njej Witte. Pisala je vse mogoče članke v časopise o samih resnih stvareh, a ni poznala predmeta, o katerem je pisala. V njej je bilo nekaj silnega, nekaj demonskega, čeprav je drugače bila dober človek. Njen vpliv na ljudi, ki so bili sklonjeni k misticizmu, je bil silen.

Iz Odesa je šel Mitrovič v Kairo v Egipt, kjer je bil nastavljen kot pevec na italijanski operi. Blavacka je seveda šla z njim. Peljala sta se na ladji, katera se je ponesrečila in potopila prav blizu obrežja, ko sta imela stopiti na suho zemljo. Mitrovič je pomagal drugim potnikom, da so se rešili, rešil je tudi Blavacko, a sam je utonil. Blavacka je prišla brez groša v Kairo. Na kak način je Egipt zapustila — pristavlja Witte — ne vem. Naenkrat se je znašla v Angliji, kjer je ustanovila teozofično društvo. Iz Anglije je šla v Indijo, kjer se je izučila v indijskih tajnostih.

Witte: Vospominanija, Berlin 1923. 1923. v Berlinu.

Po svojem povratku v Evropo je imela Blavacka že veliko častilcev in učencev za svoj teozofičen nauk. Naselila se je v Parizu, kjer je bila voditeljica teozofije. V Parizu je tudi zbolela in umrla l. 1891. Tako piše Witte o svoji sorodnici.

Gospa Blavacka je bila gotovo ženska izrednih zmožnosti, kakršna se ne rodi vsako stoletje. Sploh so morali biti Fadejevi znameniti ljudje, ker je bil tudi Witte priznan v Rusiji kot človek ogromnih zmožnosti. Toda kljub vsem zmožnostim je bila Blavackina morala pod ničlo. Zato njeni častilci, teozofi, ne morejo biti preveč ponosni na njo.

Narava in ljudje

ZIVLJENJSKA SILA ZIVALI.

Zaba ostane v pokvarjenem zraku ali pa v brezračnem prostoru še sedem do osem ur pri življenju. Kmalu pa pogine ako jo damo v olje ali v prekuhano vodo. Zelve vzdrže še dalj v brezračnem prostoru, dočim v olju že v 24 do 36 urah poginejo. Zelo neverjetno pa se nam bo zdelo dejstvo, da more želva živeti še šest mesecev potem, ko smo ji vzeli iz glave vse možgane. Rogač pa more celo brez glave živeti dalj časa. Ako položimo njegovo odrezano glavo šele čez 48 ur na sonce, zopet toliko oživi, da nas lahko še s kleščami včipigne. Ravno tako živi lahko še nadalje brez glave majniški hrošč, metulji pa morejo celo letati brez glave. Slične pojave opažamo tudi, kadar koljejo perutnino. Večkrat se je že zgodilo, da se je izmuznil iz rok petelin, ko smo mu že odrezali glavo, in je brez nje še nekaj časa letal po dvorišču. Ovce in teleta še žive kakih 10 do 12 minut brez glave.

Zakaj preneha človek rasti. Ker zavis rast od množine zavžite hrane, bi ugnili kdo misliti, da bi mogel tudi že popolnoma do-rastel človek še za nekaj centimetrov zrasti, ako bi jedel več kot navadno. Toda stvar je popolnoma drugačna. Rast namreč ne zavis od one množine hrane, ki pride v naš želodec, ampak od one množine, ki jo more črevesna stena absorbirati in sprejeti v telo kot svojo lastno snov. Jako velike važnosti je torej tukaj površina črevesne stene. Čim večja je črevesna površina, tem več hrane more preiti v kri. Na drugi strani pa je upoštevati tudi dejstvo, da tem bolj tudi raste trajna izguba energije, čim bolj raste človek. Oddaja energije raste pri tem sorazmerno s povečanjem prostornine človeškega telesa, zmožnost povečanja prejemanja hrane pa samo sorazmerno s povečanjem črevesne površine. Radi tega tudi mnogo bolj narašča prostornina in z njo seveda izguba energije kot pa površina telesa in s tem možnost nadomestiti izgubo. Ako torej zraste otrok za trikratno višino, tedaj se sicer njegova črevesna površina poveča devetkrat, telo pa celo sedemindvajsetkrat. Na vsak način mora torej enkrat nastopiti moment, ko zavžita hrana, ki more preiti skozi črevesno steno v kri, ravno še zadostuje, da pokrije trajno izgubo energije, dočim ni nikakega preostanka hrane več na razpolago, ki bi se mogel porabiti za rast. To bi bil oni trenutek, ko bi prenehal človek rasti. S tem, da se more na ta način določiti, kdaj preneha človek rasti, pa nam je odkrit šele samo en vzrok, zakaj ne rastemo več, gotovo pa pride tu v poštev še mnogo drugih vzrokov, ki so nam doslej še popolnoma neznani.

Iskanje petrolejskih vrelcev potom umetnih potresov. Kakor znano, se nahaja zemeljsko olje vseh vrst samo v jako luknjastih sedimentih. Ker je to olje specifično precej lažje od vode, zato je talna voda ta olja spodrinila popolnoma proti vrhu antiklinal ali slemen. Ako navrtamo kako tako sleme in pridemo do oljnatih sedimentov, tedaj brizgne vsled hidrostatičnega pritiska olje v precejšnjo višino. Slemen ali antiklinala se dajo v goratih in gričevnatih ozemljih še kolikor toliko zaslediti, ker že terenske oblike navajajo raziskovalca k temu. Vse drugače oteženo pa je tako delo v nižinah in sploh na popolnoma ravnem ozemlju, kjer vrhu tega še izredno debela plast prsti pokriva dolnje sedimente. Da je to delo kolikor toliko olajšano, je k temu pripomogel nemški seismolog dr. L. Mintrop na ta način, da je pokazal, da se more s pomočjo umetno povzročenih potresov natančno določiti kakšne plasti nahajajo pod zemljo in kako so te plasti nagnjene. Potrese je umetno povzročil na ta način, da je zakopal globoko v zemljo precejšnje množine razstreljiva. Potresni valovi so se potem kakor pri navadnem potresu širili naprej na vse strani. Kadar so zadeli na kako tršo plast so se odbili in sicer pod enakim kotom, pod kakršnim so vpadali. Tako so si mogli ustvariti raziskovalci na podlagi teh valov že približno sliko geoloških razmer pod razmeroma debelo plastjo prsti.

Čvetke iz kavčuka. Sopek cvetk na ovratniku plašča ali na ramah je kras, ki je pri damskem svetu ravno letošnjo zimo prav priljubljen. Naravne cvetlice so pa zato predrage in prehitro ovenejo. Zato uparbljajo umetne cvetlice iz gumije, ki so tako skrbno ponarejene, da se po obliki, barvi in celo po duhu ne razlikujejo skoro nič od naravnih.

Sladkor iz artičok. Italijanski listi poročajo, da se je nekemu uradniku ene izmed največjih italijanskih sladkornih tovarn posrečilo pridobivati sladkor iz artičok. Ta sladkor je mnogo boljši nego oni, ki se izdeluje iz pese. S produkcijo artičokinega sladkorja bodo takoj pričeli.

